

TUDI MI TERJAMO PRAVICO ZA KOROŠKE SLOVENCE

Tudi mi terjamo pravico za koroške Slovence, kot Slovenci in Jugoslovani, kot evropski demokrati, pa tudi kot delavci, kot člani velike delovne skupnosti Iskre. Terjamo, ne neko pravico, ki si jo je treba šele priboriti: terjamo pravico, ki je že priborjena in zapisana in, ki jo sosednja Avstrija s kršitvijo svoje državne pogodbe samovoljno in proti duhu helsinških dogovorov odreja slovenski in hrvaški narodni skupnosti v Avstriji.

Stoletja so bili Slovenci na Koroškem žrtev raznarodovalne politike stare avstroogrške monarhije in predvojne Avstrije, še posebej pa so trpeli v času nacistične Nemčije med vojno, ko je bila Avstrija del Hitlerjevega rajha. Zaradi popustljivega stališča in političnih razlogov so zavezniki po zlomu nacistične Nemčije leta 1945 priznali Avstriji položaj zasedene dežele, čeprav so Avstriji v resnici še kako sodelovali v pripravljani hitlerjanskega anšlusa in zatem v napadu nacistične vojske na druge dežele.

Tudi Jugoslavija je ta spravljeni dokument podpisala v upanju, da bo po vojni nova nevtralna Avstrija zaživela drugače, pa čeravno smo vedeli, da je bila večina nacističnih komandantov, ki so med vojno morili po naši slovenski zemlji, doma prav iz Avstrije. V 7. členu te državne pogodbe so tudi našteje vse obveznosti, ki jih je Avstrija prevzela v odnosu do slovenske in hrvaške narodnostne manjšine, vključno vprašanje jezika, šol, dvojezičnih napisov in vsega, kar danes pripadnikom manjšine odrekajo. Največja farsa pa je v tem, da so zdaj vsem protestom navkljub sprejeli zakon o preštovanju manjšine, češ da bodo samo na tej osnovi, če se bo izšlo za dostno število, priznali nekatere manjšinske pravice. Vsi, še posebej pa koroški Slovenci sami, pa vemo, kaj po tolikih stoletjih pritiska tako štetje pomeni: da bodo ljudje, zadržani in preplašeni, v strahu za usode svojih otrok sami sebe zatajili in se s tem dokončno izbrisali, tembolj, ker so avstrijski politiki nizkotno nakazali možnost nekakega vindišarskega jezika, ki pa ne pomeni pripadnosti k slovenski narodni skupnosti.

Smó torej v srednji Evropi, med sosedji, ali smo še nekeje v kolonialni Afriki? Avstrija je dejansko prva dežela v Evropi, ki je samovoljno zanikala tudi sporazum o novem ozračju in novih odnosih v Evropi, kot so ga začrtali lani na konferenci v Helsinkih in kot bodo ta program vzajemnega sodelovanja v Evropi nadaljevali prihodnje leto na evropski konferenci v Beogradu. Zato se odločno pridružujemo zahtevi koroških Slovencev, da se njihovo vpraša-

(Nadaljevanje na 2. strani)

ŽIVLJENJE BO DALO KONKRETNO VSEBINO

Zaradi razgovora v zvezi z uveljavljanjem novega zakona o združenem delu in o splošnem pregledu notranje in zunanje dejavnosti našega združenega podjetja se nismo podali v najvišje nadstropje Iskre samo zaradi dobrega razgleda. Vsekakor ima prav oddelek za stike z javnostjo, ki ga vodi tov. Boštjan Barborič, najboljši razgled čez vso samoupravljalško, proizvodno, in trgovinsko dejavnost Iskre navznoter, pa tudi glede odmevov na to njeno dejavnost v širšem okolju, se pravi v Jugoslaviji in v svetu sploh. Ne gre samo za razgled, gre tudi za to, da spoznamo, kje ostajajo še v tem horizontu vzeli, kje so trenja, kaj je treba še opraviti. Kot vselej nam je ljubeznivi sobesednik v izčrpnem razgovoru odgovoril na ta vprašanja. Zato lahko že v uvodu zapišemo, da so horizonti ZP Iskre jasni in vse širši.

Kako se spreminja, oz. razširja funkcija oddelka, ki v našem ZP Iskra skrbi za stike z javnostjo, v pogojih novega zakona o združenem delu?

Mislím, da bi bila tu pravilna konstatacija, da se delo, oz. odgovornost oddelka z novim zakonom pogloblja, manj pa lahko govorimo o razširitvi oz. spremembi; kajti osnovna izhodišča za dejavnost obveščanja v našem sistemu so dana z ustavo. Je pa z zakonom storjen korak naprej, saj je bolj podrobno precizirana obveznost. Zakon namreč predpisuje obvezne kazalnike o rezultatih poslovanja, gospodarjenja z družbenimi sredstvi, iz česar si potem lahko ustvarjamo celovito predstavo o tem, kako izpolnjujemo svoje družbeno poslanstvo v vsaki organizaciji združenega dela.

Kakšen se Vam, osebno, zdi novi zakon o združenem delu, zlasti po opravljenih razpravah v kolektivu? Kaj menite o njegovih dragocenih vrednostih, kaj o njegovi razumljivosti in obsežnosti? Kakšen bo za praktično uporabo?

Seveda bi bilo možno še marsikaj izboljšati, tako v določilih kot v formulacijah. Javna razprava pa je dala tudi dosti konkretnih predlogov. Nekateri so celo menili, da naj bi zakon še bolj obširno urejal to področje, vendar menim, da je zdajšnja mera kar prava, saj sistem informiranja ni v zakonodajni pristojnosti federacije temveč republik. V določenem času, ko si bomo nabrali nekaj več izkušenj in ko bomo tudi izboljšali poglede na ustanovitve takimiimovanih interesnih skupnosti za informiranje, bo treba, seveda, ponovno vzeti v pretres sedanji republiški zakon o javnem obveščanju in ga ustrezno dopolniti v smislu novih izkušenj.

Kako gledate poslej konkretno na postavko tega zakona o obveščanju delavcev znotraj delovne organizacije in po drugi strani na javno predstavljane kolektiva navzven, pred javnostjo v širšem smislu, pred komuno in interesnimi skupnostmi, pred drugimi delovnimi organizacijami?

To vprašanje je precej splošno in bo tudi odgovor izzvenel v tem smislu. Zakon je, tako kot tudi kaže javna razprava, zelo pomemben korak naprej v smislu konkretizacije ustavnih določil. Sodim, da bo tako v Iskri, kot tudi v drugih organizacijah združenega dela, zelo pomemben pripomoček za nadaljnje oblikovanje sistema samoupravljanja in urejanja družbenoekonomskih odnosov. Seveda je v njem še marsikaj treba izboljšati, zlasti mislim, da mora biti bolj razumljiv, tembolj, ker želimo, da naj bo to priročnik za slehernega samoupravljalca za uveljavljanje njegovih pravic in obveznosti.

Kar pa zadeva njegovo praktično uporabo, bi razen tega še rekel, da je tudi s tem zakonom, tako kot s slehernim zakonskim predpisom: šele življenje mu bo dalo konkretno vsebino. Je pa to nedvomno okvir, izhodišče in tudi napotek za nadaljnje oblikovanje prakse.

Seveda pa bo vsaka OZD, vključno z Iskro, kot velikim sistemom, morala dati svoj pristen prispevek k oblikovanju nove prakse. Mislím pa, da je pred nami še dolgotrajen proces preden bomo vse intencije, namere in cilje zakona, ki jih vsebuje, postopoma uresničili v praksi. Zakon se posebej ne ukvarja z dejavnostjo obvešča-

nja navzven, praktično niti ne dela v tem pogledu razlik, — verjetno tudi ne bi bilo umestno delati razlike med internim in zunanjim informiranjem — čeprav sta to dve različni kvaliteti. Povsem drugače se izraža interes širše javnosti za spremljanje delovanja neke OZD kot je to primer s samoupravljalci znotraj te organizacije. Vselej je treba upoštevati potrebo po selekciji informacij, saj imajo sredstva javnega obveščanja svoje fizične okvire in meje. Že samo informacij o Iskri bi lahko bilo poplava, če bi objavljali nediskriminirano in brez izbire informacij v svoji dejavnosti. Tudi v pogledu obveščanja javnosti daje zakon samo osnovna izhodišča, stvar interne zakonodaje, se pravi, splošnih samoupravnih aktov pa je, da to natančneje sami uredijo. Mislím, da je napredek storjen zlasti v tem pogledu, da so natančno določene odgovornosti za informiranje, čeprav je to spet treba podrobneje urediti s specifičnimi, se pravi specialnimi zakoni, konkretno z zakonom o javnem obveščanju.

Ali smo pri sklepanju samoupravnih sporazumov nasploh že prišli do tega, da se podpisniki res odločajo za to, za kar se, na dovolj jasnih temeljih in poznavanju dejstev, ali se še vedno gremo le manifestacije, ki se jim sicer, če se le da, izmuznemo?

(Nadaljevanje na 2. strani)

SMERNICE ZA BODOČI RAZVOJ

Nekaj podatkov o izhodiščih srednjeročnega načrta razvoja Iskrine Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko

DO Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko je v sedanji organizacijski obliki največja v ZP Iskra, saj združuje 19 TOZD in delovno skupnost skupnih služb ter ima 10.000 zaposlenih. 11 TOZD ter večina skupnih služb se nahajajo v Kranju, 1 TOZD ter komercialno področje v Ljubljani — Center, 2 v Ljubljani — Šiška, 1 v Ljubljani — Vič, 2 v Radovljici ter 1 na Jesenicah. Telekomunikacijsko opremo in naprave izdelujejo TOZD ATC, TEA, TEL, MSO, Elektronika, TEN, EO in IPT, proizvode merilno-regulacijske in stikalne tehnike pa TOZD Števeci, Instrumenti, Stikala, Mehanizmi, Merilne naprave in Vega. Električno ročno orodje izdeluje TOZD ERO. Dopolnilne dejavnosti izvajajo TOZD SPD, Orodjarna, Merilne naprave in Vzdrževanje.

Monterji TOZD Stikala pri sestavljanju komandne razdelilne omare za hladilnice „Hmezd“ v Celju.

Peta konferenca neuvrščeneh v Colombo je v središču pozornosti vsega sveta. Vse človeštvo od nje pričakuje rešitev mnogih nerešenih vprašanj. Na sliki: naš predsednik Tito med svojim govorom na konferenci v Colombu.

TOZD TOVARNA AVTOMATSKIH IN VARILNIH NAPRAV

KLJUB OBČUTNO VEČJIM OBVEZNOSTIM V PRVEM POLLETJU USPEŠNI

Delovni kolektiv TOZD Tovarna avtomatskih in varilnih naprav si je za letošnje poslovno leto naložil dokaj težko breme. Nasproti lanskí realizaciji 123 milijonov dinarjev naj bi namreč načrtovana vrednost letošnje proizvodnje znašala 162 milijonov dinarjev, kar pomeni povečanje za okrog 34 %.

Toliko povečanje vrednosti proizvodnje nedvomno v pogojih, ki vladajo, ni lahka naloga, vendar so se je lotili z vso resnostjo in v prvem polletju dosegli dobrih 80,5 milijonov realizacije, ali izpolnili 49,9 % letnega načrta. V tem obdobju so prigrisnili 2,85 milijona dinarjev čistanka dohodka, kar je še drug podatek, ki govori o uspešnem poslovanju v prvem letošnjem polletju in prepričljivo na-

vdaja z upanjem, da bodo načrtovane letne obveznosti v tej naši temeljni organizaciji združenega dela do konca leta v celoti izpolnili.

Če upoštevamo, da uspešno izpolnjujejo tako povečani obseg proizvodnje v letošnjem letu s povprečno 250 zaposlenimi, medtem ko so jih imeli konec preteklega leta 236, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da je porasla tudi produktivnost dela, kar je v dokaj težkih pogojih gospodarjenja še tembolj pomembno.

Ob bežnem pregledu pa ne smemo mimo ugotovitve, da so precej narasle zaloge, še zlasti zaloge nedovršene proizvodnje in materiala, vendar te zaloge, ker so kurantne, ne bodo kvarno vplivale na poslovni rezultat, saj bo nedovršena proizvodnja kmalu finalizirana.

Povsem razumljivo pa je, da bo izpolnitev letošnjega načrta tovarne terjala vse napore celotnega delovnega kolektiva. Z drugimi besedami — nujno je treba še izboljšati delovno disciplino in doseči potrebno zavzetost za te skupne cilje pri prav vseh zaposlenih in pri vseh oddelkih.

Prav tako nujno je čimprejše dokončanje investicije in preselitev v nove delovne prostore, kar se je sicer po malem že začelo, v celoti pa naj bi bilo opravljeno v septembru in morda še v prvi polovici oktobra. Te naloge pa bo, razumljivo, treba opraviti tako, da bodo preselitve imele čim manjši vpliv na izpolnjevanje načrtovanih obveznosti.

Vzporedno s povečanimi proizvodnimi obveznostmi pa so v tej naši TOZD uspešno končali tudi prvo fazo samoupravnega dogovarjanja po programu v združenem podjetju, kakor tudi zunaj ZP, v raznih samoupravnih interesnih skupnostih, v občinah, mestu Ljubljani in republiki.

V pripravi imajo pravkar tudi novo sistemizacijo delovnih mest in dokončno organizacijo temeljne organizacije z ustreznimi kadrovsko zasedbo, pripravljajo pa hkrati tudi nov pravilnik o nagrajevanju, ki bo še bolj uveljavljal nagrajevanje po delovnem učinku.

Nadalje sestavljajo že tudi gospodarski načrt tovarne za l. 1977, da ga bodo skrbno pretehtanega sprejeli pred koncem leta. Precejšnjo angažiranost pa terja tudi priprava samoupravnih aktov, ki jih v TOZD pravkar oblikujejo.

Kot že rečeno v TOZD Tovarna avtomatskih in varilnih naprav na Stegnah so bili na koncu polletja uspešni, želimo pa jim, da bi njihovi nadaljnji napor obrodili čimboljše sadove in bi ob koncu leta lahko z veseljem zapisali, da so uspešno izpolnili vse načrtovane naloge.

— J. C. —

ŽIVLJENJE BO DALO KONKRETNO VSEBINO

(Nadaljevanje s 1. strani)

Mislím, da kakega splošnega odgovora na to vprašanje ni mogoče dati, kajti razmere se razlikujejo od ene temeljne organizacije do druge, tudi znotraj Iskre, kaj šele izven; imamo pa, seveda, opravka tudi še z otroškimi boleznimi samoupravnega sporazumevanja, tako da nasplošno ne moremo trditi, da delavec, ki naj odloča in sprejema tak samoupravni sporazum, vedno pozna v zadostni meri vse, o čemer odloča. Imamo primere, da na enem samem zboru sprejemamo tudi po petnajst samoupravnih sporazumov. Nato imamo težave še pri usklajevanju terminov, pravočasnosti sprejemanja itd. Razen tega je kvaliteta samoupravnih sporazumov, ki nam jih

TUDI MI TERJAMO PRAVICO ZA KOROŠKE SLOVENCE

(Nadaljevanje s 1. strani)

nje postavi pred Generalno skupščino OZN.

Toda ne gre samo za kršitev že napisanih pravic iz pogodbe, gre tudi za novo oživiljanje preživelih nacističnih ostankov v Evropi. Kaže, da so se te centre, posebej, ker je ZR Nemčija sama nacističnim ostankom otežkočila delovanje, preselile v obmejno Avstrijo, kjer poskušajo kaliti odnose med Vzhodom in Zahodom ter netiti nekakšno splošno protikomunistično križarsko vojno.

Vprašanje koroških Slovencev je tem nacističnim ostankom dobrodošla krinka za novo akcijo. Res so tudi ljudje v sami Avstriji, ki so postali na to budni in ki zato izražajo solidarnost z bojem koroških Slovencev, toda še vseeno jih je malo in so brez prave moči. Komunistična partija Avstrije je naredila pomemben razvoj v svojem pojmovanju in se na konferenci evropskih komunističnih partij v Berlinu izrekla proti preštevavanju manjšin v Avstriji. Tudi nekateri avstrijski levi socialisti poudarjajo, da zaradi nerešenega položaja koroških Slovencev ne bi želeli izgubiti dobrih stikov s socialistično Jugoslavijo, kjer jih posebej privlača delavsko samoupravljanje.

Tako sleherno poglobljanje in utrjevanje našega delavskega samoupravljanja postaja še enkrat važen dejavnik — celo pri pozitivnem reševanju koroškega vprašanja! Ob koncu prve svetovne vojne se je koroški plebscit v marsičem nesrečno zaključil za nas Slovence tudi zato, ker je sovražna propaganda trdila, češ tu je napredna republika Avstrija, v kateri odločajo delavci, onstran pa bo velesrbska nazadnjaška monarhija.

Zdaj temu ni tako, nasprotno, lahko bi trdili obratno; a pošteno bi bilo, da bi zdaj tudi avstrijski delavci solidarno z nami podprli pravično stvar koroških Slovencev. Po drugi strani pa bi mi, delavci v Jugoslaviji, še posebej v takih razvitih industrijskih skupnostih, kot je naša, Iskra, morali tudi s svojim delom, proizvodnjo in ekonomsko prisotnostjo povsod po svetu še posebej v Evropi in Avstriji, dokazovati našo vrednost in s tem tudi vrednost koroških Slovencev, tembolj ker je njihova narodnostna in jezikovna neenakopravnost in marsičem odvisna od njihove gospodarske šibkosti in podrejenosti.

Hočemo biti strpní, a nečemo biti žrtve nasilja tudi v prihodnje. Zato tudi za koroške Slovence zahtevamo vse pravice, kot jih imajo delovni ljudje v demokratičnih pogojih drugje po svetu. Sleherni napad na koroške Slovence je napad na našo celokupno slovensko in jugoslovansko socialistično skupnost, na delavsko in demokratično skupnost vsega sveta.

mak

predlagajo samoupravne interesne skupnosti, silno različna. V posameznih občinah imamo zelo dobre samoupravne sporazume, v nekaterih pa tudi zelo slabe, zelo posplošene. To je odraz, kot sem rekel, otroških bolezni, pa tudi pomanjkljivosti celotnega sistema informiranja v naši družbi, ki še ni povsem dograjen in ga bomo verjetno še lep čas dograjevali.

Kako je konkretno z združitvenimi potezami Iskre in Gorenja? Do kje smo prišli, koliko vemo o tem, kar se dogaja? Kaj še predvidevate v naslednjih etapah?

V zadnjem času je, kar se tiče informiranosti, zastoj. Rekel bi celo lahko, da vlada trenutno tatišje, ker je v tem času nekaj komisij delalo na konkretni realizaciji teh obveznosti, ki smo jih sprejeli s samoupravnim sporazumom. Delo komisij se je razvleklo, saj je sovpadalo s sprejemanjem srednjeročnih načrtov razvoja, tako ene kot druge sestavljene organizacije. Obenem je prišel na dnevni red tudi zakon o združenem delu in je bilo treba v smislu teh zakonskih določil analizirati tudi obveznosti oziroma samoupravni sporazum o združevanju Iskre in Gorenja. Pri tem smo ugotovili, da bodo potrebni precejšnji popravki, kajti ta zakon ne dovoljuje ustanavljanja takimenovanega četrtega nivoja, oz. „superod“. Torej bo organizacija, ki smo jo ustanovili, potrebno spremeniti in uskladiti z zakonom. Razen tega pa je delo v komisijah in delovnih telesih toliko napredovalo, da lahko precizneje določimo vsaj kratkoročne naloge, se pravi tiste, ki jih lahko takoj realiziramo. Predlogi so pismeno že oblikovani, zdaj je vrsta na poslovnih in družbenopolitičnih organih, da se opredelijo in jih dajo v javno razpravo. Mislím, da se bo to zgodilo že v septembru.

Smo v jubilejnem obdobju tridesetletnice Iskre. Kaj smo že storili in kaj še bomo, da bi ob tej priložnosti naša delovna organizacija dobila v družbi in v svetu svoje ustrezno osvetljeno mesto?

Kot veste smo imeli v okviru proslave tridesetletnice že celo vrsto prireditvev, manifestacij, podeljevanja priznanj itd. Nekaj tega bomo do konca leta še imeli v skladu s programom, ki smo ga sprejeli. Kot prvega naj omenim Teden Iskre v Kranju, ki bo sicer proslava te delovne organizacije, vendar z obeležjem tridesetletnice Iskre nasploh, še zlasti, ker je Iskra nastala v Kranju. Tako bomo nadaljevali s proslavami in prireditvami vse do konca leta.

Kar se tiče poznavanja Iskre v svetu, njenega ugleda in predstav o njej, zaenkrat še ne beležimo na informativnem področju kakšnih posebnih rezultatov. Uveljavljamo se po sami logiki stvari, s kvaliteto svojih izdelkov in z visoko tehnologijo. Sicer bi ne bilo razumljivo, da lahko dosegamo take izvozne rezultate in da se toliko interesov pojavlja za dolgoročne kooperacijske aranžmane z nami — ne le v deželah v razvoju, ampak v najbolj razvitih deželah! O poznavanju Iskre v domovini in predstave o njej pa mislim, da smo lahko zadovoljni, saj smo nenehno v središču pozornosti. Dobivamo tudi ustrezna priznanja, kadar nam pač gre. Po moji sodbi je največje priznanje kar smo jih doslej dobili, to da so nas z družbenim dogovorom o srednjeročnem razvoju Slovenije opredelili za eno od nosilnih vej nadaljnjega razvoja, da so nam zastavili zelo odgovorne naloge. V tem gre namreč za kvalitete spremembe v razvojnih konceptih Slovenije kot republike.

Lani smo skupno s časopisom Delo izdali publikacijo Slovenski Almanah. Kako se je ta slovenski zbornik plasiral na slovenskem tržišču? Ali načrtujete v prihodnje še kake podobne akcije?

Po reakcijah naših delavcev, ki so prejeli ta Almanah, lahko potrdim, da je akcija doživela pozitiven odziv. Povpraševanje po tem zborniku je še precejšnje, zato nameravamo del, ki se nanaša na Iskra, v izpopolnjeni, izboljšani obliki ponatisniti v večji nakladi, tako da ga bomo uporabljali ne samo znotraj Iskre, temveč tudi kot sredstvo informiranja najrazličnejših obiskovalcev. H koncu gre priprava posebne publikacije o tridesetletnici Iskre, ki je nekakšen historiat in hkrati pogled v naše nadaljnje razvojne načrte. Ta bo zelo bogato opremljena in bo neke vrste monografija o Iskri. Obenem pripravljamo tudi nov film. Sedanji je že toliko zastarel, da terja časovne osvežitve, čeprav mislimo, da

bi bil lahko tudi ta film približno enako zasnovan kot publikacija, ki sem jo omenjal, se pravi, da bo dal nekakšen prerez skozi dosednji razvoj Iskre.

Poleg teh, pomembnejših, bo še vrsta manjših zadev, vse pa bodo v skladu s programom, ki ga je sprejela ZP Iskra.

Ali se Vam je po sedanjih izkušnjah nasploh pokazalo, da je treba iskati stike z javnostjo predvsem v ožjem poslovnem strokovnem smislu, se pravi v povezavi s proizvodnjo Iskre, ali pa se boriti tudi za neko splošnejšo popularizacijo, za neko kulturno, politično reklamo, pa čeprav z raznorodno tematiko, se pravi, da Iskra nastopa kot mecen tudi na drugih področjih?

Mislím, da tu ne gre za neko novo spoznanje, ampak, da je to že dolgoletna praksa, ne samo Iskre, temveč tudi večjih jugoslovanskih podjetij, ki se želijo v javnosti predstaviti ne samo kot proizvajalci določenih artiklov, se pravi, kot poslovni, ampak tudi kot družbenoekonomski subjekti, torej v vseh razsežnostih svoje dejavnosti. Zato se mi zdi umestno poudariti, da se področje za stike z javnostjo sploh ne ukvarja, oz. ne sme ukvarjati z ekonomsko propagando, ki je namenjena pospeševanju prodaje. Služba za stike z javnostjo mora pač predvsem skrbeti, da je širša javnost spoznana z našo dejavnostjo in vseh njenih razsežnosti, od vzgojne, izobraževalne, do proizvodne, medtem ko se s pospeševanjem prodaje ukvarja služba za ekonomsko propagando.

V tem smislu tudi posredno komentiram Vaš del vprašanja, ki govori o reklamah; pa naj gre za kulturno, politično ali katero drugo. Očitno tu ne gre za obliko propagande, ampak za poskus uveljavljanja naših obveznosti, ki jih imamo v duhu ustave na vseh področjih dejavnosti v smislu celovite integracije združenega dela. V tem smislu se ne moremo omejevati samo na proizvodnjo izdelkov, temveč moramo dati tudi svoj prispevek k pospeševanju kulturne dejavnosti, izobraževanja itd. V okviru teh naših prizadevanj, da obeležimo tridesetletnico Iskre, hkrati pa prispevamo tudi k uresničevanju ustavnih načel o vsestranskem povezovanju združenega dela, smo odkupili celotno razstavo jugoslovanske grafike na XI. Bienalu. To smo namenili za potrebe same Iskre, opremo naših prostorov, hkrati pa smo se, glede na to, ker gre za tako pomemben dosežek jugoslovanske grafike, odločili, da to zbirko pokažemo tudi na raznih krajih izven Ljubljane. Doslej smo to razstavo imeli že v Sarajevu, Skopju in Pulju, v kratkem pa gremo z razstavo še v inozemstvo. Vsekakor smo na tem področju storili še veliko premalo, predvsem ne dovolj v sorazmerju s tem, kolikor smo se na mednarodnih trgih že uveljavili s svojimi izdelki. Prav bi bilo, da s to razstavo pokažemo, iz katere sredine izhajamo, kakšen je splošen kreativen dosežek naše dežele, kajti dobro vemo, da marsikod vladajo še precej zmedene, oz. popačene predstave o Jugoslaviji in njeni razvitosti. Mimogrede naj omenim, da si za kakšno večje komercialno reklamiranje niti ne moremo vedno privoščiti potrebnih sredstev, kajti to je silno drago.

Kako presoimate svojo siceršnjo slovensko, jugoslovansko in svetovno reklamo v sedanjih pogojih proizvodnje in tržišča?

Ne bi govoril o svetovni reklamah, kajti o njej sem posredno nekaj že povedal, ko sem govoril o tem, v čem je razlika pri obveščanju javnosti med kapitalističnimi firmami in jugoslovanskimi organizacijami združenega dela, ter o tem, da smo mi pač kompleksen subjekt, ki ima zelo konkretne obveznosti pred celotno družbo, kateri mora nenehno polagati račun. Bi pa rekel nekaj o reklamah v slovenskem in jugoslovanskem prostoru. Tu imam celo vrsto kritičnih pripomb, ki niso samo moje. Gre za že precej široko razprostranjeno spoznanje, ki terja resnejših ukrepov. Kljub razliki med obveščanjem javnosti v družbenoekonomskih dejavnostih in obveznostih ter na drugi strani ekonomsko reklamo, se mi zdi, da te razmejitve ne spoštujemo v zadostni meri. Dovolim si celo trditi, da se dostikrat — hote ali nehot — posamezne organizacije zlorabljajo. Naj bom konkreten in navedem nekaj konkretnih primerov: nedavno si je neki proizvajalec s področja zabavne elektronike dovolil trditi kar v sredstvih javnega obveščanja, da je prvi proizvajalec nekega izdelka v Jugoslaviji, s čimer je hotel

povedati, da je odigral neko pionirsko vlogo in ima zato seveda neke določene zasluge v tej družbi — čeprav je dejansko bila Iskra prvi proizvajalec tega izdelka in ga je šele odstopila njemu. Drugi primer: Nedavno sem naprimer na TV slišal, kako se ena naših tovarn hvali z uspešno prodajo izdelkov bele tehnike v juliju in pripisuje to sebi kot izjemno zaslugi, kot rezultat njenih posebnih ukrepov. Vemo pa, da v tem času in neobičajno za poletno sezono, vsi proizvajalci široke potrošnje beležijo rekordno prodajo, čeprav je to navadno mrtva sezona. Lahko bi naštevati še vrsto takih primerov, ki kažejo, da gre v bistvu za neskromno prilasčanje zaslug in za zavajanje javnosti. Na žalost pa moramo ugotoviti, da pristojni organi v takih primerih ne ukrepajo.

Kako je z uvedbo poenotene informatike v Iskri, tako po tehnični kot po vsebinski plati? Ali postajamo primerljivi in ažurni vsaj znotraj same Iskre?

Mislím, da je lahko odgovor še vedno negativen, da še nismo dosegli potrebnega poenotenja, s tem pa tudi ne popolne primerljivosti podatkov. Z nedavno sprejetim sporazumom o temeljni srednjeročni razvoju Iskre smo prevzeli konkretne obveznosti, da v tem obdobju zgradimo do konca naš informacijski sistem in poskrbimo za tehnično opremo, ki je nujna. Obenem pa je Iskra kot vodilni proizvajalec v Sloveniji tudi z družbenim dogovorom o družbeno ekonomskem razvoju Slovenije prevzela obveznost, da se resneje loti izdelovanja informacijskih sistemov, oz. programov, ki bodo v skladu z našim specifičnim družbenoekonomskim sistemom. Doslej je bilo — kolikor vemo — več

ali manj vse kar uporabljamo v Jugoslaviji, prenešeno iz Zahoda in ne ustreza popolnoma našim potrebam. Iskra se je obvezala, da se bo lotila z vsemi silami tega vprašanja in da bo v tem pogledu res postopoma prišlo do izboljšanja. Naša naloga je, da začnemo v najkrajšem času s proizvodnjo poslovnih računalnikov in da zagotovimo še takimenovani softverski del.

S kakšnim geslom naj bi po vašem Iskra začela pred javnostjo svoje drugo tridesetletno obdobje?

Za izhodišče bi morali vzeti naše srednjeročne koncepte razvoja, prioritete, ki smo jih opredelili in iz katerih jasno izhaja, da bomo morali v tem obdobju posodobiti takorekoč celoten proizvodni program ter preiti v fazo mikroelektronike in računalništva. Seveda pa je to visokokvalitetna proizvodnja, ki terja ogromno število sposobnih kadrov, tako bi lahko rekli, da naša bodočnost sloni na kadrih, na znanju! Pri tem pa je treba še enkrat poudariti, da znanje, ki si ga pridobi kdorkoli od nas danes, na katerikoli šolski ravni, ni večno! Časi, ko si lahko živel vse življenje rentiersko, na račun enkrat pridobljene diplome, so mimo! Danes znanje zastareva v petih letih. Se pravi, da se moramo stalno izobraževati, izpopolnjevati, da moramo izgraditi sistem permanentnega, nenehnega izobraževanja!

Nimam pri roki skovanega gesla, ki bi ga lahko uporabili za mobilizacijo, za nenehno izobraževanje, mislim pa, da bi moralo biti izoblikovano v smislu: naše znanje dnevno zastareva, kar pomeni, da se moramo dnevno učiti!

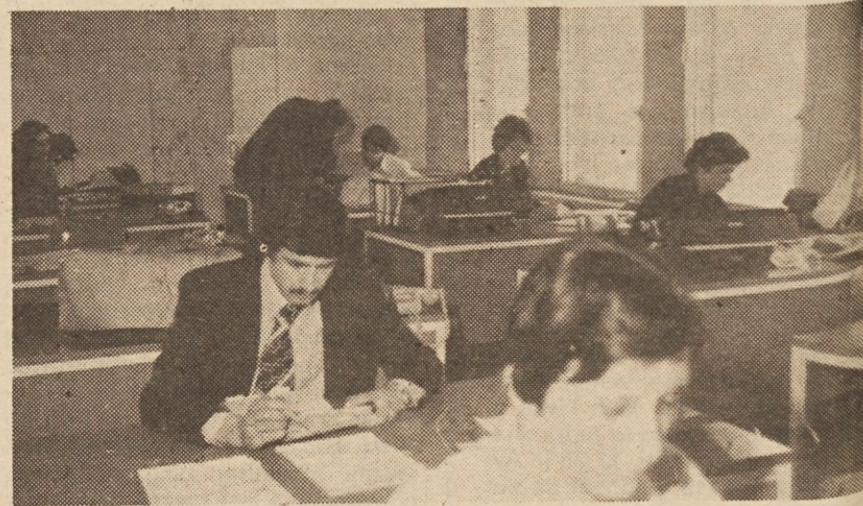
Mara Ovsenik

INDUSTRIJA ŠIROKE POTROŠNJE

POLLETNI REZULTATI SLABŠI OD PRIČAKOVANIH

NA IZVOZNEM PODROČJU ZA 23 % BOLJŠI

Zaradi prehoda iz fakturirane na plačano realizacijo je tudi v Široki potrošnji polletni finančni rezultat negativen, kot v vseh delovnih organizacijah Iskre. Poleg tega pa so imeli v IŠP še precej težav z uvozom. Vse to je vplivalo, da kljub prizadevanjem in iskanju notranjih rezerv ni bilo načrtovanih polletnih uspehov.

Iz prodaje v Široki potrošnji.

ISKRA
INDUSTRIJA ŠIROKOPOTROŠNIH IZDELKOV
Skupne strokovne službe
Titov trg 3-a
64220 Škofja Loka P. P. 55

SPOROČA POSLOVNIM PARTNERJEM

da so se skupne strokovne službe, razen prodajnega področja, preselile na Titov trg 3/a v Škofji Loki, v novo poslovno hišo — II. in III. nadstropje, poleg hotela Transturist pri avtobusni postaji.

Tako je sedaj v novi poslovni hiši:

Glavni direktor
Sekretariat
Ekonomsko-finančno področje
Področje za program, plan in investicije
Služba za razvoj
Služba za kontrolo kvalitete
Služba za organizacijo in AOP

Novi naslov je:
Iskra — industrija širokopotrošnih izdelkov,
Titov trg 3/a
64220 Škofja Loka P. P. 55
Telefon (064) 61-981

Največji problem v začetku leta so bili neurejeni uvozni režimi, ki so botrovali izpadom v večini TOZD Široke potrošnje. Najbolj je bila zaradi pomanjkanja repromateriala iz uvoza prizadeta Tovarna gospodinskih aparatov v Retečah. Tudi ostalim je zaradi restrikcij pri uvozu manjkalo surovin. Delno pa je zlasti v začetku leta manjkalo naročil, ker so zaradi nejasnosti kupci le obotavljivo naročali in podpisovali pogodbe. Vse to je krivo, da v prvi polovici leta niso dosegli stoodstotne proizvodnje.

Prodaja se je ustavila predvsem meseca aprila ob uvedbi novih plačilnih pogojev oziroma zavarovanja plačil in je šele julija stekla normalno za svoj čas. Tako so aprila meseca prodali komaj desetino tega, kar se je druga leta prodalo v tem času. Za to niti ni kriva nasičenost tržišča, ampak le nejasnost ob novem plačilnem režimu.

Glavni direktor Lojze Žumer meni, da vsega zamujenega v proizvodnji in prodaji ne bo mogoče v celoti nadoknaditi do konca leta, ker je konec leta že itak program proizvodnje zelo napet.

Nekatere TOZD imajo tudi velike zaloge surovin in polizdelkov, kar je predvsem posledica nesortiranosti proizvodnje. To bo ena izmed glavnih nalog vseh tovarn v Industriji široke potrošnje, da bodo sanirali te zaloge, saj nekatere TOZD plačujejo za sredstva, zamrznjena v zalogah bankam več obresti, kot planirajo ostanka dohodka. Upajo pa, da bodo stanje zalog do konca leta spravili na normalno.

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

uovolj učinkovita. V njenem razvoju bo zato posvečena posebna pozornost nadaljnjemu prilagajanju organizacijskih oblik ustavnim določilom in še posebej Zakona o združenem delu. Ena temeljnih značilnosti dosedanjega razvoja DO je bil v začetku izredno širok izbor proizvodnega programa, ki so ga kasneje usmerili v že omenjene vrste in kjer predvsem na področju proizvodnje profesionalne tehnike dosega DO hvalvredne rezultate. Nagel porast proizvodnje, ekstenzivno zaposlovanje ter pomanjkanje lastnih obratnih sredstev so povzročili dokaj nizko akumulativnost v zadnjem obdobju, pomanjkanje skladišč ter premajhen družbeni standard. Skrbne analize so pokazale, da so materialni stroški poslovanja previsoki in da je modernizacija nekaterih proizvodnih programov ter postopna opustitev drugih neizbežna.

IZHODIŠČA PROGRAMSKE USMERITVE

Programska usmeritev je opredeljena tako, da bo delovni organizaciji zagotovljen zdrav razvoj v tehničnem, tehnološkem in tržnem smislu ter je usklajena s sprejetimi smotri razvoja SR Slovenije ter ZP Iskra. Eno od osnovnih izhodišč omenjene usmeritve je nadalje ugotovitev, da postajajo obstoječi proizvodni programi postopoma zastareli. Tako naj bi inovacijski dosežki zagotovili dolgoročen, pospešen razvoj, pri čemer bo dan poseben poudarek elektronski tehnologiji v najširšem smislu — tudi tam, kjer je sedanja osnovna tehnologija še elektromehanska.

Nadaljevati je treba smer, ki je bila začeta z elektronsko telefonijo, t. j. z uvajanjem modernih tehničnih in organizacijskih dosežkov v vseh panogah.

Poleg telekomunikacijske bosta še dve osnovni smeri: laserska in računalniška. V merilno-regulacijski in stikalni tehniki je dosedaj prevladovala proizvodnja elementov in podsestavov, kazalo pa bi jo spraviti na višjo raven ter nuditi tržišču višje sisteme — kompletne inženiringe. V tem obdobju srednjeročnega razvoja DO bo treba dati tem aktivnostim ustrezen poudarek, kar se bo odražalo tudi na večjem finančnem učinku in možnosti širjenja prodora izdelkov na trgu. Še marsikaj bo treba narediti v zvezi z modernizacijo in širjenjem proizvodnje, s programsko preusmeritvijo ter prekvalifikacijo (predvsem mlajše) delovne sile. V končni vrednosti pro-

izvodov na trgu naj bi bil vložek umskega dela večji.

Tržni vidiki pogojujejo močnejšo usmeritev v izvoz. Proizvodnja za izvoz naj bi naraščala hitreje od ostale — za 20 % letno. To pa je resna obveza za DO, zato bo veljala še večja pozornost kvaliteti ter po drugi strani čimbolj elastičnemu prilagajanju političnim in ekonomskim okoliščinam na zunanjih trgih. Tako naj bi bilo 50 % proizvodnje usmerjene na Zahod, 30 % na tržišče SEV, 20 % pa v dežele v razvoju. Na domačem tržišču bo DO še nadalje predstavljala najmočnejšega proizvajalca sprejetih programov, saj s svojo proizvodnjo določenih programov krije 50–100 % jugoslovanskih potreb. Uvoz pa bo manjši od izvoza v smislu zagotovitve pozitivne bilance. Pri tem bo hkrati poskrbela tudi za to, da bo izvoz čimbolj stabilen ter ga dopolnila z izvozom tehnologije. Metoda nastopa predvsem v deželah v razvoju, pogojuje poleg klasičnih oblik prodaje tudi posredovanje znanja, pospešeno vključevanje v mednarodno delitev dela pa še večja vlaganja v razvojno-raziskovalno dejavnost, pospeševanje novatorstva, bistveno izboljšanje izobrazbene strukture zaposlenih ob le 1,5 % porastu zaposlovanja letno (kjer bodo imeli prednost kvalificirani kadri) ter doseganje normalne akumulacije. Letno bo DO v obratovalna sredstva vlagala 50 % ostanka dohodka, za obnovo in nova osnovna sredstva pa bo poleg amortizacije vlagala še ca. 2 % celotnega dohodka. V omenjenem obdobju bo treba nekoliko umiriti tudi rast proizvodnje (10–12 % letno), saj se je izkazalo, da prehitra rast med drugim povzroča tudi pomanjkanje lastnih obratnih sredstev. Storitnost naj bi se povečala za 8 % letno, realni osebni dohodki pa za 3,5 do 5 % letno. Tudi storitnost v spremljajočih dejavnostih mora naraščati enako hitro kot v neposredni proizvodnji.

Glede investicijske politike podrobnejših opredelitev še ni. Vendar pa je že sedaj docela jasno, da bo treba vzpostaviti neko dogovorjeno obliko združevanja sredstev v smislu uresničevanja večjih investicij, saj bo to v bližnji prihodnosti neobhodno potrebno. Naslednje bistvene naloge pa bodo še: sistematično zagotavljanje kakovosti izdelkov, zmanjševanje vseh vrst stroškov, večja skrb za družbeni standard zaposlenih ter izpopolnjevanje in nadaljnje izgrajevanje samoupravnih odnosov nasploh.

Viktorija Budkovič — Rayyes

Praktikanti v Elektromehaniki

Praktikantka Tatjana Eržen pri delu v TOZD Avtomatske telefonske centrale.

Tudi letos številni praktikanti opravljajo počitniško prakso v naši delovni organizaciji. Kadrovski oddelek predvideva, da bo do septembra opravilo prakso 450 učencev in študentov. Trenutno jih pri nas dela 110.

Skoraj vse TOZD imajo kolektivne dopuste prav v času, ko bi praktikanti morali opravljati obvezno prakso v Iskri-Elektromehaniki. Zaradi velikega števila naših študentov so morali praktično delo skrajšati na 15 delovnih dni. Zmehdo pri dogovarjanju o času prakse so povzročile tudi vojaške vaje.

Pohvaliti moramo TOZD TEA, kjer so določili tri delavce, ki so skrbeli, da je bila obvezna praksa za mlade fante in dekleta čim bolj koristna. Po končani praksi so za mlade praktikante pripravili še posebna predavanja. Prav je, da vsak praktikant izve še kaj več o delovni organizaciji kot mu nudi samo delo pri stroju oziroma na traku.

Inž. Jože Bregar je mladim razložil organizacijo podjetja, vlogo in mesto TOZD TEA v branži in ZP Iskra. Spregovoril je tudi o perspektivah TOZD TEA in o poteku izdelka od zasnove do finalizacije.

Janez Žakelj je praktikante seznanil s samoupravljanjem v naši DO. Govoril je o organiziranosti DPO in samoupravnih organov. Poudaril je pomembnost obveščanja. Omenil pa je tudi nagajevanje delavcev, stanovanjsko in kadrovske politike.

Ob koncu so se pogovorili še o delavniških dnevnikih, prebrali ocene in vsem praktikantom razdelili propagandni material in značke „ISKRA“.

Na kadrovskem oddelku smo izvedeli, da so bili letos praktikanti pri delu zelo disciplinirani in prizadevni ter da so v celoti zadovoljili delovnim nalogam. Pri delu ni bilo nobenih nezgod. Upamo, da jih tudi v avgustu in septembru ne bo.

Alojz Boc

filme ter mikrofilmske kartice.

Ena izmed zanimivosti je vsekakor tudi nov tip alkoskopa, ki bo kvalitetnejši od dosedanjega in bo ustrezal vsem zahtevam uporabe v čestnem prometu. Razvoj optičnih naprav je sicer usmerjen v potrebe šolstva in široke potrošnje (izpopolnitev že obstoječega proizvodnega programa diaprojektorjev s poudarkom na nizko-napetostnih izvedbah, nadalje leč in lup za široko potrošnjo, sčasoma pa tudi daljnogledov s povečavo 7 x 50 in 10 x 50).

Ostale razvojne naloge bodo opredelili še glede na tekoče potrebe trga.

V. B. R.

POLLETNI REZULTATI SLABŠI OD PRIČAKOVANIH

(Nadaljevanje z 2. strani)

malo zlasti zato, ker je večina zaloga pokritih prav s temi bančnimi sredstvi.

V številkah izraženo poslovanje pa je bilo takole:

PROIZVODNI PLAN je bil v IŠP

dosežen v prvem polletju letos 72 % kar predstavlja vrednost 430.151.000 din. To je za spoznanje manj kot lani v istem času.

V posameznih TOZD pa je bil program proizvodnje za prvo polletje dosežen:

v 000 din

Antene, Vrhnika	92 %	11.027
Sprejemniki, Sežana	86 %	88.795
Elektromotorji, Železniki	62 %	85.962
TGA, Škofja Loka	60 %	73.387
TV Pržan	82 %	135.619
Montaža Idrija	78 %	35.361

IŠP SKUPAJ	72 % ali	430.151
------------	----------	---------

Zaposlenost: poprečno zaposlenih je bilo 2.807 delavcev, lani v istem obdobju pa 2.905; indeks je torej 97 %.

Osební dohodki: poprečni osebni

dohodek je bil v Široki potrošnji v letošnjem prvem polletju 2.972 din, lani 2.614; indeks rasti OD 114 %.

Poprečni OD v posamezni TOZD pa je bil prvih šest mesecev naslednji:

Antene, Vrhnika	2.767, indeks 108
Sprejemniki, Sežana	3.302, indeks 130
Elektromotorji, Železniki	2.965, indeks 111
TGA, Škofja Loka	2.855, indeks 107
TV Pržan	2.900, indeks 102
Montaža, Idrija	2.303, indeks 117
Skupne službe	4.533, indeks 116

Zlata Vidregar koviči čepe na tiskanem vezju na Pržanu.

Izvoz se je v IŠP letos zelo povečal. V prvem polletju 1976 so izvozili za 4.474.705 USA dolarjev, kar je 123 % nasproti letu 1975, ali 98 % le-

tošnjega polletnega plana izvoza. Posamezne tovarne pa so izvozile (v dolarjih):

Antene, Vrhnika	264	2 % polletnega plana
Sprejemniki, Sežana	46.335	14 % polletnega plana
Elektromotorji, Železniki	2.514.242	116 % polletnega plana
TGA, Škofja Loka	294.331	58 % polletnega plana
TV Pržan	1.553.971	128 % polletnega plana
Montaža, Idrija	65.562	18 % polletnega plana

V drugem polletju pričakujejo, da bodo tovarne delale s polno zmogljivostjo, razen majhnih izjem, vendar je malo verjetno, da bi izpade iz prve polovice leta lahko v celoti nadoknadili. Kot je razvidno že iz gornjih podatkov, so dali močan poudarek izvozu in tudi uspeli, saj so v primeri z lanskim letom izvozili kar triindvajset odstotkov več, kar je vsekakor lep uspeh, zlasti spričo vseh težav, ki so jih imeli.

Drugo razveseljivo in otipljivo dejstvo, da so iskali in našli notranje rešitve je manjše število zaposlenih ob višjih proizvodnih programih. Da so ob sto manj zaposlenih delavcih dosegli spričo težav še kar zadovoljive

rezultate, je vsekakor znamenje dobrih in učinkovitih prizadevanj.

Glavni direktor Lojze Žumer meni, da prav pozitivni dejstvi pri izvozu in pravilna politika zaposlovanja kažeta pravilno usmerjenost k izkoriščanju notranjih rezerv, ki bodo zagotovile potrebno rentabilnost. To je še posebno važno, ker so v glavnem vsi izdelki široke potrošnje pod kontrolo cen in se v glavnem zadnji dve leti sploh niso dvignile.

Pri investicijah so gledali predvsem na racionalnost in so nabavljali le tisto opremo, ki je bila neizogibno potrebna za realizacijo posameznih programov.

F. Kotar

INDUSTRIJA TELEKOMUNIKACIJ

RAZVOJNA PRIZADEVANJA V TOZD VEGA

Srednjeročni načrt razvoja za obdobje 1976 — 80 so izdelali tudi že v „Vegi“ oziroma v TOZD Tovarni optičnih in steklopihaških izdelkov, kot je njen uradni naziv. Omenjena TOZD spada v sklop Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko. Glede na izhodišča tega načrta se tudi v razvojnem oddelku zavedajo, da bodo določene razvojne rešitve in rezultate dosegli le s pomočjo ustreznih kadrovske zasedbe, kjer bo pose-

ben poudarek na zaposlitvi strokovnjakov s področja fizike — optike.

Razvojni oddelki se ukvarja z razvojnimi nalogami s področja steklopihaštva, optike in optičnih aparatov. Pri svojem delu občasno sodelujejo tudi z raznimi znanstveno-raziskovalnimi ustanovami v SFRJ. Poleg tekočih nalog je v razvojni obdelavi večja naloga — mikročitalniška naprava, ki bo v prihodnosti sila dobrodošel pripomoček v mikrofilmskih centrih. Možnost povečave zavisi od velikosti posnetka na filmu in je lahko od 18 do 42 - kratna za 16 mm oz. 35 mm

TOZD Upori iz Šentjerneja praznuje letos 25-letnico obstoja. Ob tem jubileju pa je po 19 letih prizadevnega dela v TOZD UPORI odšla v zasluženi pokoj Marija TRATNIK, delavka v montaži potencimetrov. Ob odhodu v pokoj ji kolektiv želi veliko sreče in zdravja, predvsem pa se ji zahvaljuje za vestno delo. Na fotografiji v sredini s sodelavci.

OBISKALI SMO INDUSTRIJO ELEMENTOV ZA ELEKTRONIKO — TOZD ORODJARNA

Naš tokratni obisk je veljal Industriji elementov za elektroniko TOZD Orodjarna. Ustavili smo se na Stegnah 17, kjer ima ta TOZD svoje prostore, torej v središču kompleksa Iskrinih tovarn na tem območju. Morja je v tem tudi nekaj simbolike, kajti za ta TOZD bi lahko rekli, da je nekakšno srce vseh TOZD v IEZE. Zakaj srce? Zato, ker v Orodjarni izdelujejo orodje in opremo za vse TOZD v IEZE, hkrati pa v precejšnjem številu teh temeljnih organizacij skrbi za vzdrževanje njihovih proizvodnih naprav. Še posebej to velja za tiste organizacije, ki nimajo svoje orodjarne in so tako popolnoma odvisne od TOZD Orodjarna, če hočejo, da njihov proizvodni proces normalno poteka.

glavni del lastne cene sestavlja sama obdelava, torej osebni dohodki zaposlenih, ne pa materialni stroški. Ti predstavljajo le tretjino vseh stroškov, ki nastanejo pri izdelavi določenega orodja.

Prejšnji obrat orodjarna je imel svoje prostore na Linhartovi cesti, leta 1970 pa se je preselil v Stegne. Z reorganizacijo TOZD je postala temeljna organizacija združenega dela, pa čeprav bi zaradi opravljanja storitev za vse TOZD v IEZE mogoče bilo pravičnejše, če bi delovala v okviru Skupnih služb. Toda prav to zapleteno izračunavanje lastne cene, razporejanje stroškov po posameznih stroškovnih nosilcih in pa dohodkovni odnosi, ki

nabavljenih materialov, predvsem orodnih jekel, katerih asortiman na tržišču je izredno majhen. Tudi orodja za obdelovalne stroje niso ustrezne kakovosti, soočati pa se morajo tudi z majhno izbiro na tržišču. Prav zato se v tem primeru počasi odločajo za uvoz, pa čeprav so s stabilizacijskim programom lansko leto sklenili, da bodo čim več potrebnih materialov in orodij skušali dobiti na domačem tržišču. Ta sklep skušajo realizirati, toda kot že rečeno, jih pesti majhna izbira in pa slaba kakovost domačih materialov. No, kljub temu jim je uvoz uspešno občutno zmanjšati, seveda pa iz tega sledi, da je obdelava materialov včasih precej daljša zaradi neustrezne kvalitete in slabe izbire, saj večkrat na

Prostori za ročno obdelavo kovin.

vedno manjše. V TOZD Orodjarna študijirajo vsako leto 3 učence, ki svojo strokovno prakso opravljajo v njihovih proizvodnih prostorih, se ob koncu šolanja pri njih zaposlijo ter na ta način zapolnjujejo vrzeli, ki nastajajo z odhodom nekaterih delavcev na druga delovna mesta. Čeprav je fluktuacija majhna, pa v TOZD Orodjarna ugotavljajo, da številni delavci odhajajo iz svojega poklica na druga delo-

organizacija, medtem ko mladinska zaživi le od časa do časa. Ker je sindikalna organizacija najbolj delavna in hkrati najbolj pozna razmere v TOZD, tudi ona dobi celotna sredstva iz ostanka dohodka za potrebe družbenopolitičnih organizacij, ki jih potem razdeljuje ostalim organizacijam. Čeprav je število zaposlenih v TOZD Orodjarna dokaj majhno, pa imajo kljub temu 11-članski delavski

Pogled v proizvodne prostore TOZD Orodjarna.

Ob tem se seveda takoj zastavlja vprašanje, če je taka centralna orodjarna sploh potrebna oziroma koristna. Dolgoletne izkušnje so dokazale, da je obstoj te temeljne organizacije vsekakor nujen, saj bi bilo nesmiselno, če bi vsaka temeljna organizacija hotela imeti svojo orodjarno, sama preskrbeti vsa potrebna orodja, si zagotoviti strokovne kadre, hkrati pa ob tem še tvegati, da bodo njihove zmogljivosti neizkoriščene in tako obstoj orodjarne nerentabilen. Težnja za takim sistemom organizacije orodjarne je obstojala v prvih letih TOZD Orodjarna, to je okrog leta 1965, ko je ta temeljna organizacija svoja poslovna obdobja zaključevala z negativnim saldonom. Končno je le prevladala težnja, da je centralna orodjarna vsekakor potrebna, iz tega pa je sledila tudi boljša opremljenost proizvodnih prostorov te temeljne organizacije. Nabavljeni so bili novi, moderni stroji, tako, da je danes TOZD Orodjarna sposobna narediti še tako zahtevno orodje ali proizvodno opremo. Najboljši dokaz za to je oprema za TOZD Feriti, pa Keramiko v Vižmarjih, pa Uporov v Šentjernej, in še bi lahko naštevali. Prav v teh tovarnah je precejšen del proizvodne opreme izdelala TOZD Orodjarna.

Treba je namreč vedeti, da izdelava elementov zahteva posebna orodja, ki niso standardizirana in jih zato serijsko ne izdelujejo. Prav tu pa se je pokazala glavna odlika orodjarne, to je njena vsestranost in sposobnost zaposlenih v njej, da izdelajo še tako zahtevno orodje ali proizvodno opremo, da pokažejo svoje vsestransko znanje, kajti 52 zaposlenih v tej TOZD mora imeti univerzalno znanje, saj si le tako lahko zagotovijo ugodno poslovanje, ker izdelujejo orodja po naročilu in se torej soočajo s problemi posamične proizvodnje. In kateri so glavni problemi posamične proizvodnje? Prav gotovo je konstruiranje posameznega orodja izredno zahtevno, pa tudi zamudno, treba je izdelati številne prototipe, da končno lahko izdelajo orodje ali opremo, ki jo določena tovarna potrebuje. Ob vsem tem pa se potem za nepoznavalca postavlja vprašanje, zakaj ima orodje tako visoko ceno. Tudi to je ena izmed glavnih značilnosti posamične proizvodnje, saj je treba vedeti, da

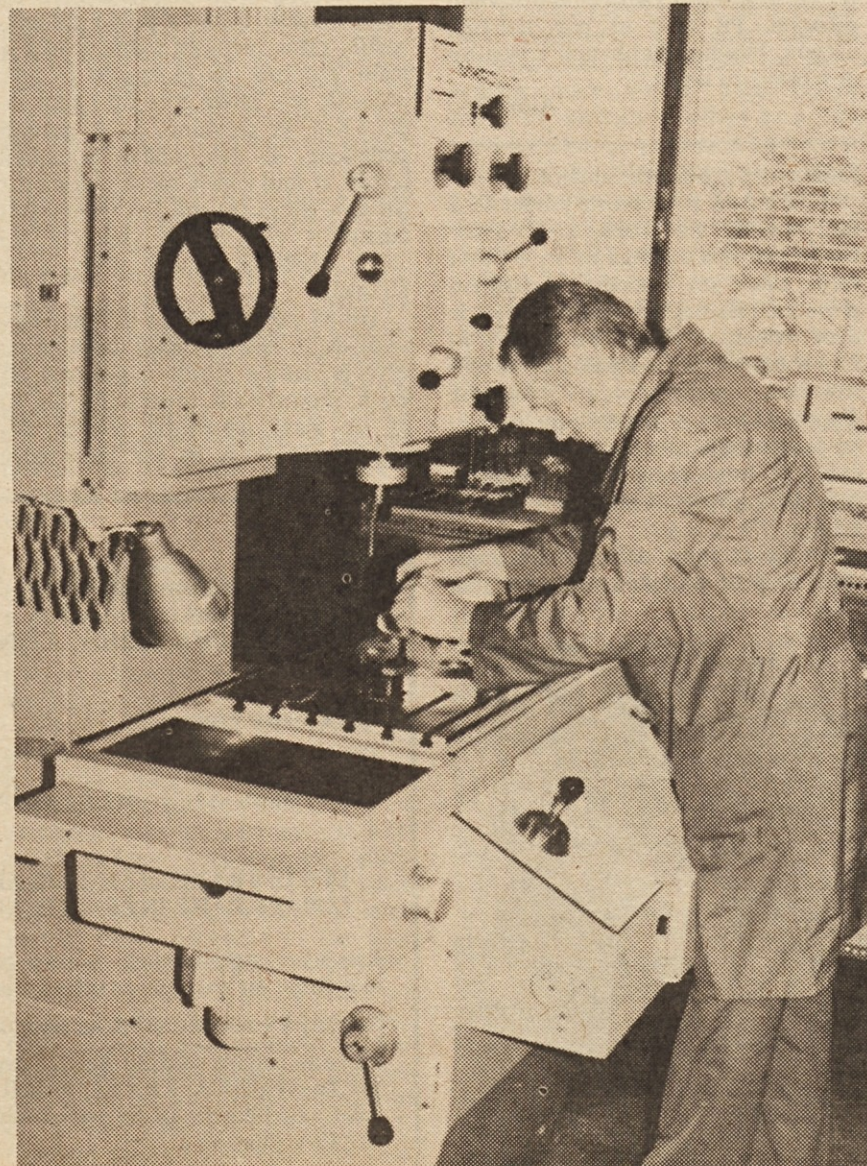
izvirajo iz takega načina poslovanja so bili tisti odločilni dejavniki, ki so narokovali ustanovitev samostojne temeljne organizacije.

Že precej let nazaj je TOZD Orodjarna svoja obračunska obdobja zaključevala s pozitivnim finančnim rezultatom. V letošnjem prvem polletju sicer izkazuje izgubo, ki pa je le posledica neobračunanih storitev in zato upajo, da bodo ob koncu leta spet lahko razpolagali z ostankom dohodka. Realizacija v letošnjem letu naj bi znašala 8,2 milijona dinarjev, ki jo bo ustvarilo 52 zaposlenih. Da pa bodo postavljeni plan lahko uresničili, bodo morali premagati nekaj težav, predvsem pa bodo odvisni od kvalitete

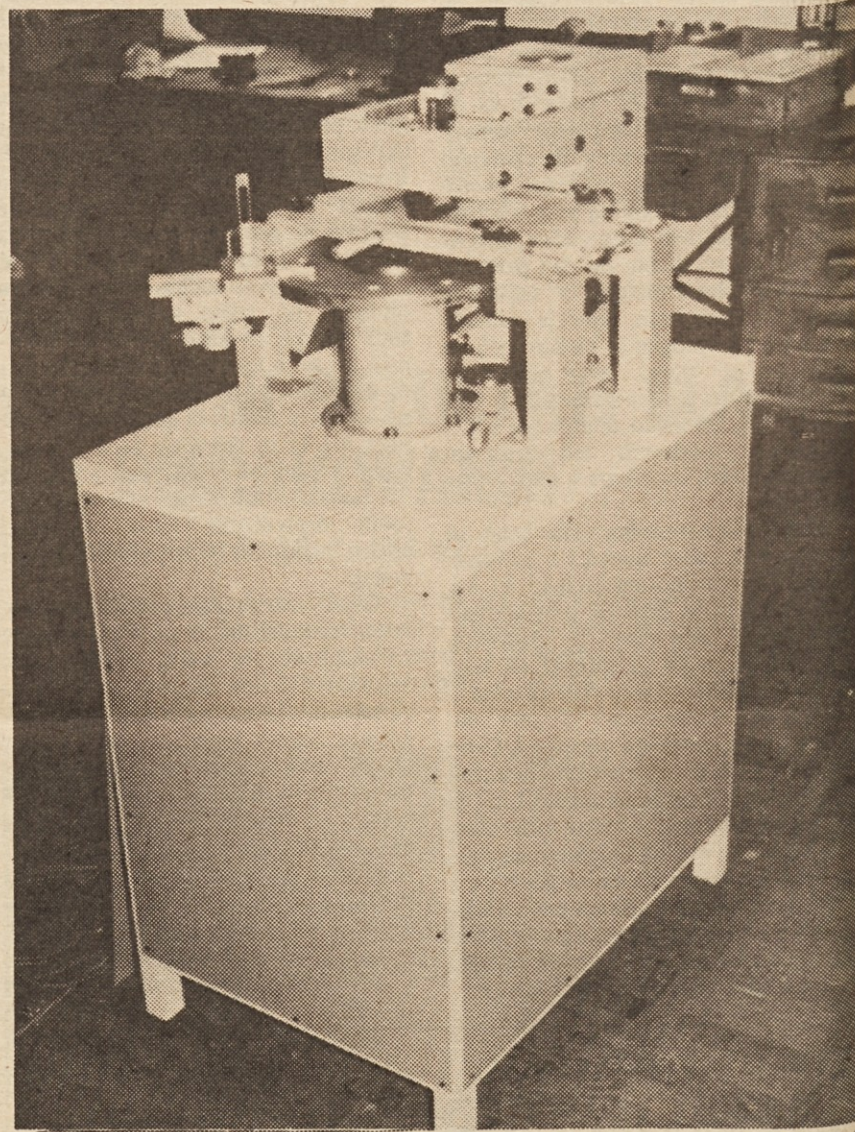
tržišču ne dobijo potrebnih profilov orodnih jekel, pa tudi drugih materialov.

Precej problemov imajo tudi s svojimi proizvodnimi prostori, ki že postajajo premajhni, pa tudi precej prenizki so. Prav zato načrtujejo do leta 1980 razširitev svojih proizvodnih prostorov za 300 kvadratnih metrov, kar jim bo omogočilo povečanje realizacije na 15,5 milijona dinarjev do leta 1980. Do takrat pa bodo povečali število zaposlenih za 10 delavcev.

V TOZD Orodjarna so sedaj zaposleni predvsem delavci z visoko kvalifikacijo in srednjo strokovno izobrazbo, vendar pa opažajo, da je zanimanje mladih za poklic orodjarja

Posebno zahtevna vrtanja naredi Franc Plešec na koordinatnem vrtnem stroju.

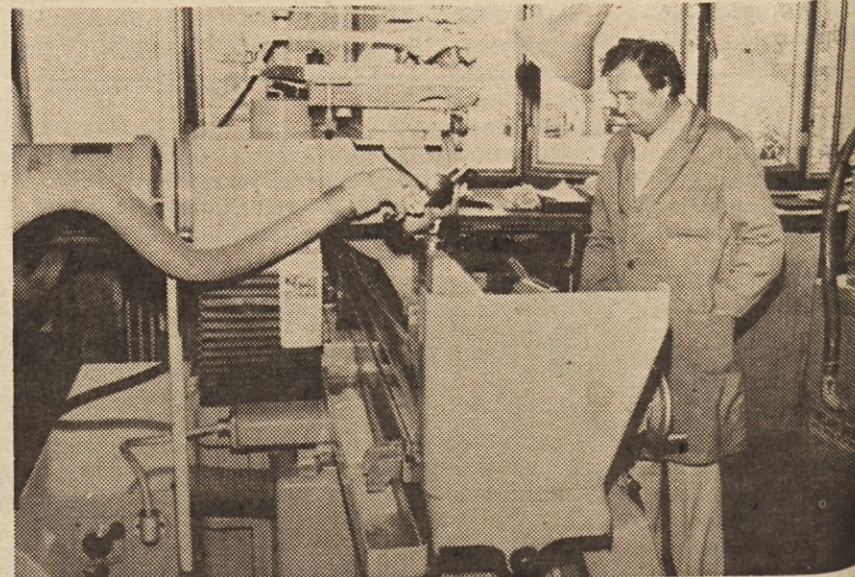

Stroj za tiskanje uporne plasti na keramične ploščice je eden izmed izdelkov, ki so jih v celoti naredili v TOZD Orodjarna.

vna mesta za precej boljše osebne dohodke. Prav gotovo taka delitev osebnih dohodkov ni stimulativna za delavce, saj bi vendar moralo veljati, da človek, strokovnjak v svojem poklicu najboljše rezultate lahko doseže le v svoji stroki, ne pa na povsem drugih področjih. Iz tega pa bi moralo slediti, da bodo tudi osebni dohodki boljši na delovnem mestu, kjer je specialist in ne tam, kjer je nestrokovnjak za svoje delo.

svet ter razne odbore, delavsko komiteto, pa svoje delegate na občini, v sindikalni organizaciji, v samoupravnih interesnih skupnostih, pa na nivoju delovne organizacije in SOZD ZP Iskra tako, da včasih kar težko najdejo delegate, ki bi bili pripravljeni resno delati v vseh teh organizacijah.

S svojim dosedanjim strokovnim delom so zaposleni v TOZD Orodjarna dokazali, da se zavedajo svoje odgo-

Franc Kastelic ob fazonskem brusilnem stroju JUNG.

Direktorja TOZD Orodjarna Janeza Blaža, našega tokratnega sogovornika, smo povprašali tudi o delu družbenopolitičnih organizacij v njihovi TOZD. Imajo svojo osnovno organizacijo ZK, osnovno organizacijo sindikata ter tudi mladinsko organizacijo. Najbolj delovna je prav gotovo sindikalna

vorne naloge, to je skrbeti za nemoteno poslovanje številnih TOZD v okviru IEZE, da se zavedajo, da so srce IEZE, od katerega so v precejšnji meri odvisni poslovni rezultati ostalih TOZD v IEZE. Dokazali so, da je njihov obstoj upravičen in še kako potreben. France Kmetič

VSA PRIZADEVANJA ZA IZPOLNITEV NAČRTA

Temeljna organizacija Tovarna elektronskih naprav na Stegnah v Ljubljani je lani, kot smo že pisali, poslovala z izgubo, kateri je botrovala vrsta različnih vzrokov. Nastalo poslovno izgubo v l. 1975 je uspelo pokriti delno iz lastnih sredstev, delno pa s pomočjo TOZD v industriji, zlasti še TOZD IPT, pri čemer se je učinkovito izkazala solidarnost do TOZD TEN.

H pokritju poslovne izgube je svoj delež prispevala tudi uspešna poravnava terjatev po novem zakonu, kjer je zlasti Iskra Commerce pomagal z dodelitvijo avansa za prodajo izdelkov TOZD TEN v letih 1976/77.

Na osnovi lanskega negativnega poslovnega rezultata so se v tovarni elektronskih naprav za leto odločili za uresničitev bistveno večjih poslovnih obveznosti. Medtem, ko je lanska prodajna realizacija znašala 92 milijonov dinarjev, načrtujejo za leto prodajo v višini 200 milijonov dinarjev. Lani so realizirali proizvodnjo v vrednosti 37 milijonov dinarjev, vrednost letošnje pa naj bi dosegla 95 milijonov dinarjev (po stalnih cenah). Lani je tovarna ob koncu leta izkazala 9,6 milijonov dinarjev, letošna pa načrtujejo 15 milijonov dinarjev ostanka dohodka.

Vsi ti podatki dovolj zgovorno pričajo o izrednih obveznostih delovnega kolektiva TOZD TEN v letu 1976, ki pa ob polletnih dosežkih kažejo, da so ob prizadevanjih celotnega delovnega kolektiva do konca leta tudi dosegli vi.

V prvih šestih letošnjih mesecih na splošno lahko rečemo, da so bili v TOZD TEN nekeje na sredi med lansko realizacijo in načrtovanimi postavkami. Tako so do konca junija prodali za 66 milijonov dinarjev, kar je sicer pod dinamičnim polletnim načrtom, vendar pa je za 60 % več kot v lanskem letu. Tudi na področju proizvodnje ob doseženi realizaciji 32 milijonov dinarjev (po stalnih cenah) načrta v celoti sicer niso dosegli, izdelali pa so za 65 % več kot v l. 1975.

Ob takšni izpolnitvi proizvodnega in prodajnega načrta in ob obveznem znižanju vrednosti zalog (po novem zakonu) za 12 milijonov dinarjev pa je tovarna TEN ustvarila 2 milijona dinarjev poslovne izgube ob koncu prvega polletja 1976.

Kljub temu lahko, zlasti v primerjavi z lanskim poslovanjem, rečemo, da je TOZD TEN v polletju dosegla zadovoljive rezultate, bodo pa za še boljši izid leta 1976 potrebni izredni napor celotnega delovnega kolektiva in vseh služb v tovarni. Ker gre pri uresničevanju letošnjega načrta v dobri meri za že prodano blago, na katerega kupci že nestrpnost čakajo, bodo morala biti vsa prizadevanja usmerjena v izpolnitev načrta. To je za TOZD TEN neodložljiva obveznost in tudi edina pot v boljšo prihodnost.

Načrtovali so, da bodo svoje letošnje, tako izredno povečane naloge, izpolnili s 560 člani delovnega kolektiva, kar nasproti lanskemu številu pomeni porast za 9 %. Toda letos je bilo v TOZD TEN poprečno zaposlenih le 542 delavcev, zato z zadovoljstvom ugotovimo, da je porastla tudi produktivnost dela.

V boju za večje proizvodne zmogljivosti si v TOZD TEN pomagajo z

delom v podaljšanem delovnem času, s pogodbenim delom in premiki delavcev iz režije v proizvodnjo, ker iz smotrnosti niso hoteli bolj povečevati števila zaposlenih. V dobri meri so izkoristili tudi vse obstoječe notranje rezerve, samo da ne bi preveč povečevali števila zaposlenih. Seveda pa nekateri ukrepi ne morejo obveljati za neomejen čas in pomenijo le izhod za silo.

Sam obseg dosežene proizvodnje pa je dejansko bolj narasel, kot sicer kažejo številke, ker je dobljen del izdelkov ostal v fazi nedovršene proizvodnje, zaradi malenkostnih količin manjkajočih materialov.

V TOZD TEN so letos do največje možne mere svoj proizvodni program prilagodili potrebam tržišča, kot jih je ugotovila komercialna služba industrije. Iz programa so izločili vse tiste izdelke, kjer so zaloge večje od normalnih obremenitev, tako, da na zalogi nedokončane proizvodnje ni izdelkov, ki bi bili tržno nezanemljivi. Razumljivo pa se je ob takšnem prečiščenju proizvodnega programa nabralo nekaj zalog materiala, kar seveda zmanjšuje likvidnost tovarne.

TOZD PROCESNA TEHNIKA

KONČNI OBRAČUN BOLJŠI

Kratka ocena poslovanja TOZD Procesna tehnika bi bila: prešežen plan prodaje, toda še vedno kar 2,27 milijona dinarjev izgube. Zakaj je prišlo do takšnega stanja, je bilo vprašanje, ki smo ga postavili direktorju te temeljne organizacije dr. Adolfu Ahačiču.

„Res je, da smo planirali v prvem letošnjem polletju za 9,3 milijona dinarjev realizacije, dosegli pa smo jo 10,93 milijona. To je fakturirana realizacija, medtem ko znaša plačana okrog 80 % te vsote. Ker pa se ostane dohodka seveda sedaj računa po plačani realizaciji, je ta kar močno negativna, medtem ko bi bil po fakturirani saldo približno enak ničli.“

„Glavni vzrok takega stanja je prav gotovo to, da smo precej naprav za 380 kilovoltno energetsko mrežo dolgo časa izdelovali, tako vezali precejšnja obratna sredstva, medtem ko plačila še nismo prejeli. Prav zato smo prepričani, da bomo imeli ob koncu leta pozitiven finančni rezultat. Izmed vzrokov za nastanek izgube bi lahko uvrstili še enega, to je precejšnje datjave za skupne službe v Avtomatiki in pa združeno podjetje, saj lani teh datjatev ni bilo, ker smo bili kot novo ustanovljeni TOZD tega plačila oproščeni.“

Kako pa ste se „spoprijeli“ z novim zakonom o zagotavljanju plačil? je bilo naše naslednje vprašanje.

„Moram reči, da težav praktično nismo imeli, ker imamo v Avtomatiki skupni žiro račun in se torej težko zgodi, da celotna industrija ne bi mogla plačati računov. Res pa je, da smo bili mi kot temeljna organizacija včasih na „nitki“, kar se likvidnosti tiče. Toda tudi te težave so odpravljene, naša vezava sredstev pri kupcih je razumljivo minimalna, kljub temu pa imamo naročil dovolj, saj imamo zasidene kapacitete že za prvo polletje 1977.“

In kakšni so ostali problemi, s katerimi se srečujete pri poslovanju?

Vito Soukal.

Za ugodnejši končni rezultat se bo torej predvsem treba potruditi za izpolnitev prodajnega in proizvodnega načrta. Treba bo v preostalih mesecih posnemati julij, ko so kljub dopustom in odsotnostim dosegli prodajno realizacijo v vrednosti 20 milijonov dinarjev in proizvodnjo v višini 5,5 milijonov dinarjev. S tem so v juliju že skoraj dosegli lansko celoletno realizacijo.

In tak dosedanji rezultat naj bo učinkovita vzpodbuda za celotni delovni kolektiv TOZD TEN, da mu ne bo žal naporov in prizadevanj za soliden poslovni rezultat ob koncu letošnjega leta.

J. C.

NAJPOMEMBNEJŠE - SKUPNA PRAVILA IGRE

Brez dobro organiziranih računalniških centrov si sodobne Iskre ne moremo več predstavljati. Razdrobljenost in neracionalna izraba računalniških zmogljivosti nam vsekakor ne bosta koristila, kljub različnim stremljenjem pa bi bil že čas, da z enotno in usklajeno politiko celotne Iskre zagotovimo enoten sistem informacij. O tem, predvsem pa o dejavnosti Sektorja za organizacijo in računalništvo na Iskra Commerce smo se pogovarjali z direktorjem tega sektorja Vitom Soukalom.

Ob branžni reorganizaciji Iskre je bilo prvotno predvideno, da se bo informativna dejavnost osredotočila na ravni strokovnih služb Združenega podjetja. To bi dosegli z združitvijo nekdanjega Sektorja za organizacijo in računalništvo na IC (SOPIS) in Centra za avtomatsko obdelavo podatkov (CAOP). Ta združitev ni uspela – zaradi nasprotovanja nekaterih delavcev, pa tudi zaradi finančnih vprašanj.

Zaradi tega neuspeha je postal vprašljiv tudi obstoj SOPIS in s tem seveda Računškega centra, iz katerega je Iskra Commerce prejemal računalniške obdelave. Na IC so zato sklenili, da bodo prenesli delo SOPIS v svoj sestav ter ustanovili novi Sektor za organizacijo in računalništvo. Osnovna naloga tega sektorja naj bi bila organizacija in izvajanje računalniških obdelav za Iskra Commerce, nadalje

uvredbo nekaterih standardnih programskih paketov, itd.“

Pogovor z direktorjem Soukalom je zašel tudi na področje, zaradi katerega verjetno marsikoga v Iskri kdaj pa kdaj miho rečeno zaboli glava. Iskra je že tako velik organizem, da skoraj gotovo potrebuje več kot pa le en velik centralni računalnik, ki bi obdeloval vse podatke za vse njene delovne organizacije. Sogovornik je izrazil prepričanje, da bomo morali v vsakem primeru ohraniti več računalniških centrov, kar praksa že danes potrjuje. Ti centri naj bi delovali za operativne potrebe posameznih skupin temeljnih organizacij združenega dela ali delovnih organizacij oz. delovnih področij. Verjetno bodo posamezni računski centri vzpostavili tudi vsak svojo terminalsko (daljinsko povezavo z računalnikom) in ekransko mrežo (izpo-

Iz računalniškega centra I. C.

komercialna informatika za Iskro in končno še prodaja preostalih računalniških zmogljivosti tujim partnerjem.

Trenutno zajemajo osnovne računalniške obdelave saldakonte, fakturiranje, komercialno statistiko, potrošniška posojila, obračun osebnih dohodkov, obračun uvoza in izvoza, stroške, osnovna sredstva itd. Sektor je razdeljen na tri službe: organizacijsko službo, računski center in službo za zajemanje podatkov in kontrolo. V organizacijski službi je zaposlenih 9 delav in delavcev. Njihove osnovne naloge so: spremljanje organizacijske strukture IC, organizacijski servis za IC na področju njegovega poslovanja in računalništva z izdajo predpisov, navodil in podobno ter pomoč pri organiziranju tržnih funkcij v ZP, še posebno z vidika enotne tržne informatike in računalništva.

V računskem centru je zaposlenih 17 ljudi, ki delajo na računalniku, v službi za zajemanje in kontrolo pa je 26 zaposlenih. Njihova naloga je evidenca vhoda dokumentacije, vzdrževanje cenika blaga in imenika kupcev, zajemanje podatkov in kontrolo izhodne dokumentacije.

Sektor ima v najemu računalnik IBM 370/135. Računalnik ima 144 K spomina (en K spomina pomeni možnost shranitve 1000 znakov v centralnem spominu računalnika). Naprava ima 6 diskovnih in 4 magnetnotračne enote ter 2 pomožna stroja. Računalniški center je nadalje opremljen z dvema luknjačema, verifikirko in 12 rekorderji. Za najem računalnika plača Iskra Commerce vsak mesec približno 19.000 dolarjev.

„Osnovna naloga sektorja“, poudarja direktor Vito Soukal, „bo ostala tudi v prihodnje nespremenjena. Delo sektorja bo torej osredotočeno na komercialno problematiko in organizacijska vprašanja za potrebe Iskrinih delovnih organizacij in še posebej za Iskra Commerce kot bistveni del Iskrine komercialne. Skušali bomo še bolj povezati in razširiti računalniške obdelave ter čimbolj vključiti računalnik v proces trgovinske menjave in končno vpeljati terminalsko mrežo. Da bi to dosegli, bomo morali seveda veliko vložiti v nove kadre in v opremo. Računamo na 3 odstotno letno povečanje zaposlenih, glede opreme pa naj opozorim, da bomo morali razširiti spomin računalnika in misliti na nove velike diske, terminale,

polnjenje sistemov z display). „Gotovo pa bodo morala biti postavljena tudi skupna pravila celotne Iskre, ki bodo zagotavljala enoten sistem informacij za centralno vodstvo in ki bodo onemogočala morebitno neracionalno izrabo računalniških zmogljivosti.“

Kot strokovnjak, ki že desetletje dela na področju organizacije in računalništva v Iskri, smo direktorja Vita Soukala zaprosili za njegovo mnenje in pogled na organizacijo Iskre v prihodnje. Tole je dejal: „Če bo želela Iskra opravičiti svoj sedanj, še bolj pa svoj prihodnji pomen, ki je zelo perspektivno začrtan v srednjeročnem načrtu razvoja Slovenije, bo morala bolj povezati svoje vrste v smislu enotnosti Združenega podjetja. Samoupravni, strokovni in vodilni organi bodo morali v večji meri kot doslej usmerjati razvoj Iskre kot celote, postavljati njene cilje, njeno vizijo in njena „skupna pravila igre“. Da bodo lahko to opravljali, potrebujejo med drugim tudi ustrezne informacije. Če bi se hotel izraziti malo bolj v organizacijskem jeziku, bi dejal, da sta razvoj in perspektiva tako velikega organizacijskega sistema kot je Iskra, možna le tako, da se sicer ustrezno decentraliziramo, vendar pa po drugi strani tesno povežemo med seboj. Če drugega pogoja ne bomo izpolnili, bo organizacijski sistem ali razpadel, ali pa se bodo njegovi sestavni deli – s tem mislim delovne organizacije in TOZD – razvijali čisto naključno in nenačrtno. V vsakem primeru je moč takšnega organizacijskega sistema, ki je premalo povezan in premalo usmerjen, manjša kot bi lahko bila. Svoj glas dajem za močno Iskro.“

O računalništvu v Iskri bomo v našem tedniku v bližnji prihodnosti še obširno poročali. Zlasti bomo namenili veliko pozornosti vprašanju združevanja zmogljivosti, oziroma delitvi dela med posameznimi računskimi centri. Prav zato bomo enkrat sredi prihodnjega meseca organizirali tudi okroglo mizo, ter k njej povabili predstavnike teh, zdaj razdrobljenih centrov. Od njih bomo želeli dobiti celovit pogled na sedanjo dejavnost računalniških centrov ter na njihove načrte za delo v prihodnje.

Lado Drobež

Po dvajsetih letih marljivega in vestnega dela v Iskri je bil pred dnevi v TOZD Tovarna elektronskih naprav invalidsko upokojena ročna delavka v montaži Vera Stankovič. Ob slovesu je prejela lepo spominsko darilo in dobre želje nekdanjih sodelavcev.

DOPISUJTE
V ISKRO

BOLJE KOT LANI V PRVEM POLLETJU

V letošnjih prvih šestih mesecih so temeljne organizacije združenega dela v Industriji Avtoelektrika v poprečju izpolnile celoletni načrt v višini 44 odstotkov. Proizvodnja je kljub nekoliko zaostrenemu položaju pri preskrbi z reprodukcijskim materialom potekala dokaj dobro, nekoliko pa se je ustavila prodaja na domačem trgu, povečal pa se je izvoz.

Industrija avtoelektričnih izdelkov je s svojimi sedmimi temeljnimi organizacijami v letošnjem prvem polletju poslovala relativno dobro, čeprav jim vseh načrtov ni uspelo uresničiti. Proizvodnja je bila za skoraj 11 odstotkov višja od lanskoletne v prvih šestih mesecih, kljub temu pa jim proizvodnega plana za letošnje leto ni uspelo uresničiti v tolikšni meri, kot so predvidevali. V povprečju so ga temeljne organizacije dosegle 47-odstotno.

Ob tem velja omeniti, da so imeli ob koncu šestmesečnega obdobja za skoraj 10 odstotkov več delavcev kot ob koncu lanskega junija. Zato ugotavljajo, da se jim produktivnost ni skoraj nič povečala, to pa je vplivalo na to, da sta tudi dohodek in ostanek dohodka manjša od predvidevanj.

Poleg že omenjenih težav, ki so jih imeli z nakupom reprodukcijskih materialov, je delovno organizacijo Avtoelektrika najbolj pestila stagnacija prodaje jugoslovanski avtomobilski industriji, daleč pod predvidevanjem pa sta bila tudi prodaja traktorski industriji, industriji tovornih vozil in motornih koles. Prodaja je nazadovala zlasti po letošnjem 1. aprilu, ko je začel veljati novi zakon o zavarovanju plačil. Takrat se je jugoslovanska avtomobilska industrija preusmerila na zmanjšanja tekočih zalog, to pa je povzročilo, da v Avtoelektriki niso prodajali tako, kot bi želeli, precej so se jim povečale zaloge, to pa je konec koncev vplivalo tudi na samo proizvodnjo. Čeprav se je prodaja v zadnjih nekaj mesecih dokaj izboljšala, pa nastalega primanjkljaja ne bodo mogli tako hitro nadomestiti, pa čeprav se jim je precej povečal tudi izvoz.

Direktor Industrije Avtoelektrika Jože Eržen hkrati poudarja, da vsi problemi ne izhajajo iz zmanjšane prodaje. Po njegovem mnenju so številni problemi še vedno tudi znotraj delovne organizacije, iskati pa jih je treba v neizvajanju proizvodnih načrtov.

Posamezne temeljne organizacije so poslovale takole:

TOZD MALI ZAGANJALNIKI

Letno proizvodnjo je ta temeljna organizacija dosegla le v višini 39,5 odstotkov. Glavni problem je še vedno neutečena proizvodnja, ki gre na račun neizkušenosti tega relativno mlade kolektiva. Uspeh, oz. neuspeh je treba iskati tudi v tem, da je poslovanje te temeljne organizacije odvisno od visoke stopnje produktivnosti, ki proizvaja izdelke, katerih proizvodna cena mora biti kar se da konkurenčna.

TOZD VELIKI ZAGANJALNIKI

Celoletni proizvodni načrt so dosegli v višini 48 odstotkov. Struktura njihove proizvodnje je bila zaradi zastojev v prodaji domači avtomobilski industriji slabša, zato so se morali z vsemi močmi usmeriti v izvoz.

TOZD GENERATORJI

Zaradi pomanjkanja predelovalnih zmogljivosti za izdelavo podsestavov v temeljni organizaciji Veliki zaganjalniki so v Generatorjih celoletni načrt uresnili le v višini 39 odstotkov. Zaradi tega so le s težavo krili povpraševanje domače avtomobilske industrije. Ta temeljna organizacija se lahko kljub vsemu pohvali z relativno dobrimi dohodkovnimi rezultati, saj je ena redkih temeljnih organizacij, ki ima pozitivni rezultat tudi po plačani realizaciji, kar je sicer prava redkost v letošnjem prvem polletju.

TOZD VŽIGALNE TULJAVE

Kolektiv iz Bovca je dosegel lepe proizvodne uspehe. Celoletni proizvodni načrt so dosegli v višini 46,6 odstotka. Bistvenih proizvodnih problemov nimajo, več težav pa imajo s prodajo zaradi skokovitega povečevanja proizvodnje in še neutečenih prodajnih poti. Zaradi tega so poslovni rezultati poslovanja v prvih letošnjih

šestih mesecih nekoliko slabši, računajo pa, da bo drugo polletje dosti boljše.

TOZD ŽARNICE

Letni proizvodni načrt je ta kolektiv, ki zdaj deluje v novih prostorih, dosegel v višini 46,5 odstotka. Prodaja in realizacija potekata relativno dobro, razen morda pri najnovejših artiklih, ki jih izdelujejo na novih zmogljivostih, teh pa naša avtomobilska industrija še ni začela vgrajevati v nova vozila. Gre zlasti za signalne žarnice brez podstavkov, ki predstavljajo velik napredek v proizvodnji svetilnih teles.

TOZD AET TOLMIN

Ta temeljna organizacija je proizvodni načrt dosegla le 37,3-odstotno. Do tega je prišlo predvsem zaradi zmanjšane prodaje motornih koles, zlasti koperskega Tomosa. Vse to je vplivalo na nizko realizacijo celotnega dohodka po fakturirani in plačani realizaciji. Ta položaj se je v zadnjih nekaj mesecih precej popravil, zato

upravičeno upajo, da bo drugo polletje dosti uspešnejše kot prvo.

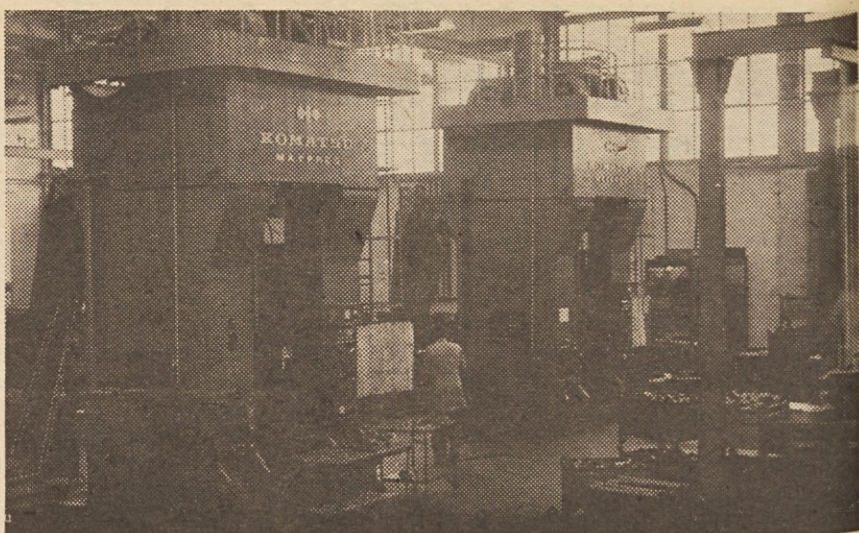
TOZD TEMELJNA ORGANIZACIJA DELOVNIH SREDSTEV

S stališča dohodkovnih rezultatov in realizacije je ta kolektiv posloval zelo uspešno, vendar je treba pripomniti, da ta temeljna organizacija ni mogla ustrezno spremljati povečane proizvodnje industrije Avtoelektrika, zlasti pri proizvodnji novih orodij in njihovem vzdrževanju. V prihodnje bo potrebno v to temeljno organizacijo več investirati, in to tako v kadre kot v strojne zmogljivosti.

S poslovnimi rezultati prvega polletja v Avtoelektriki niso zadovoljni. Da bi do konca leta dosegli zastavljene cilje, bodo kot poudarjajo, morali predvsem povečati proizvodnjo, s pospešeno prodajo vplivati na zmanjšanje zalog gotovih izdelkov, varčevati na področju stroškov ter skrbeti za racionalno zaposlovanje. Sodeč po zadnjih prodajnih tokovih računajo, da se bo prodaja jugoslovanski avtomobilski industriji v II. polletju normalizirala, tako, da se jim bodo postopoma zmanjšale tudi sedanje zaloge. To pa bo, razumljivo, vplivalo tudi na poslovni uspeh.

Računajo, da bo fakturirana realizacija v II. polletju dosegla raven 300 milijonov dinarjev, v primerjavi z 240 milijoni v I. polletju. Enako višino bo dosegla v skladu s predpisi tudi plačana realizacija. Kar zadeva izvoz so v obdobju januar – junij izvozili za 43 milijonov dinarjev blaga, v II. polletju pa računajo že z 60 milijoni dinarjev izvoza. Največ izvažajo v Francijo, Zvezo republiko Nemčijo, Poljsko in Italijo.

L. D.

Iz TOZD Mali zaganjalniki: veliki sodobni stiskalnici za oblikovanje različnih okvov za male zaganjalnike.

RAZVOJ TOZD MONTAŽNO SERVISNA ORGANIZACIJA

Srednjeročni plan razvoja

V skladu s srednjeročnim programom bodo v TOZD MSO, Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko, montirali in deloma servisirali vse telekomunikacijske naprave, ki jih proizvaja Iskra, pa tudi napajalne naprave za napajanje telekomunikacijskih naprav, izdelkov TOZD Tovarne napajalnih naprav v Novem mestu. V tem obdobju bo Iskra prešla s klasičnih sistemov na elektronske, zato bodo morali svoje preizkuševalce telefonskih central posebej prekalificirati.

Zahteve po znanju takih preizkuševalcev so izredno visoke, saj morajo do podrobnosti poznati delovanje omenjenega sistema.

Po planu bodo zaposlovali le z 2,8 % letne stopnje rasti, glede na kadrovske politike občine Šiška. Zaposlovali bodo v glavnem srednje strokovne kadre. Produktivnost bodo dvigali do največ 5 % letno, kar bo šlo predvsem na račun izboljšanja organizacije in tehnologije, ne pa na račun avtomatizacije, ki v njihovi vrsti proizvodnje ni možna.

Poleg nujne adaptacije obstoječih prostorov morajo v čimkrajšem času priti do primernih skladiščnih prostorov. V Skopju in Sarajevu si nameravajo priskrbeti primerne poslovne prostore za novoustanovljene teritorialne organizacijske enote. Njihova naloga bo nadalje – glede na zahtevnost vzdrževanja novih elektronskih telekomunikacijskih sistemov – zagotavljati njihovo redno in hitro vzdrževanje. Organizirali bodo tudi intervencijske skupine za hitro posredovanje v primeru okvar na omenjenih sistemih. Te skupine bodo v stanju stalne pripravljenosti na raznih mestih v SFRJ, saj se tudi objekti nahajajo po vsem ozemlju naše države.

Vedno večjo pozornost posvečajo tudi problemom, ki se pojavljajo v zvezi s kvaliteto že med samim obratovanjem telefonskih central.

IZVOZ

Za precejšen del Iskrine proizvodnje telekomunikacijskih naprav je v bodoče predvidena lastna montažna dejavnost tudi v tujini, za potrebe tujih kupcev. V ta namen bodo ustanovili posebno skupino. Trenutno že potekajo prve kadrovske in organizacijske priprave za montažo mednarodne elektronske telefonske centrale v Moskvi. Izbirajo ljudi, ki imajo za to vrsto dela interes in sposobnosti.

S sklepom DS TOZD so se pričele tudi že priprave na premakljivi delovni čas. Uvedli ga bodo že v letošnjem septembru. Glede na organizacijske predpise bo omogočeno delavcem na terenu, oddaljenim do 300 km od kraja bivanja, pričeti z delom v ponedeljek do 10. ure oziroma končati v petek do 12. ure. Tistim pa, ki so od

(Nadaljevanje na 7. strani)

Televizor — darilo invalidu

„Nihče ne ve, kako so dolgi dnevi, noči, ure in celo minute, če je človek hudo bolan, če je vezan na posteljo. Prosim, olajšajte mi gorje in omogočite mi, da bi vsaj delno pozabil na bolezen. Prosim, pogledajte, če imate morda kakšen televizor z napako. Saj ni potrebno, da je lep, samo da bo delal.“

Pismo nekako takšne vsebine je od Alojza Baltiča iz Višnje gore 104 prejela komisija za reševanje prošenj na Iskra Commerce. Sešel se je tudi skupni odbor za gospodarske zadeve in medsebojna razmerja ter na predlog komisije med številnimi prošnjami ugodil prav Alojzu Baltiču ter sklenil, da mu iz sredstev sklada skupne porabe, združenih na ravni IC, kupijo televizor Minirama.

Darilo sta mu v četrtek, 5. avgusta, izročila predstavnik sindikalne orga-

Veseli težkega invalida — srečanje z „Miniramo“ že pred hišo.

nizacije TOZD Domači trg na IC Vladimir Likar in Ivan Nograšek. Alojza Baltiča smo dobili doma, na pogra-

du pred hišo. Oba, z 71 let staro materjo, sta nas pričakovala, saj so ju dan prej obvestili o našem prihodu. Stara hiša, v kateri živi sama, skoraj ni vredna tega imena. Uklesčena je na eni strani med cesto Ljubljana–Zagreb, na drugi pa med železnico in lokalno cesto. Hiši neprestano grozijo poplave, ko jo med večjimi nalivi potoki z višnjegorskega klanca dobesedno zalijejo, v hiši ni elektrike, ni pa še marsičesa drugega, kar bi bolan človek nujno potreboval. Prav zato, ker doma nimajo elektrike, je tov. Baltič prosil za televizor, ki ga je moč priključiti na baterije oz. akumulator.

Ko smo se poslavljali od ganjenih sina in matere, smo Alojzu v imenu vseh Iskrinih delavcev zaželeli, da bi čimprej ozdravel in da bi mu Iskrina Minirama vsaj delno olajšala sedanje gorje.

lad.

ISKRA TOZD-Inženiringi

VABI K SODELOVANJU

1. VEČ DIPLOMIRANIH INŽENIRJEV ELEKTROTEHNIKE
2. VEČ ELEKTROTEHNIKOV
3. DIPLOMIRANEGA PRAVNIKA
4. KADROVIKA
5. ADMINISTRATORJA
6. KURIRJA

pod 1.

- za delo v razvoju signalno-varnostnih naprav za železnico
- za servisiranje alarmnih naprav, za protivlomno in protipožarno zaščito
- za samostojno projektiranje napajalnih naprav, ki so sestavni del sistemov za avtomatizacijo železniškega in cestnega prometa.
- za samostojno projektiranje avtostop naprav

OD okoli 6.900 din.

pod 2.

- za izdelavo projektov avtomatskih signalno-varnostnih naprav na odprtih železniških progi
- za izdelavo projektov alarmnih naprav za protivlomno in protipožarno zaščito

OD okoli 4.800 din.

Za navedena mesta je zaželena nekajletna ustrezna praksa in znanje nemškega jezika.

pod 3.

- za oblikovanje pogodb iz gospodarskega področja ter strokovno tolmačenje delovno pravnih odnosov.

OD okoli 6.900 din.

pod 4.

Delo obsega: planiranje, pridobivanje in izbira kadrov, razporejanje in spremljanje kadrov, kadrovske analize in poročila. Pogoji za zasedbo je višja izobrazba organizacijske, kadrovske ali socialne smeri in dve leti delovnih izkušenj na področju kadrovanja.

OD okoli 6.200 din.

pod 5.

Za samostojno administrativna dela v Kadrovski službi. Poseben pogoj je obvladanje daktilografskega znanja.

OD okoli 3.900 din.

pod 6.

Za prenašanje pismenih informacij na območju Ljubljane. Poseben pogoj je vozniško dovoljenje B kategorije.

OD okoli 2.700 din.

Delo se združuje za nedoločen čas s posebnim pogojem uspešno opravljenega poskusnega dela.

Kandidate vabimo, da pošljejo pismene vloge z navedbo področja, na katerem želijo delati, do 24. avgusta 1976 na naslov: ISKRA – INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO, TOZD – INŽENIRINGI, Organizacijsko-kadrovska služba, Ljubljana, Kotnikova 6.

INDUSTRIJA KONDENZATORJEV SEMIČ USTAVNO ORGANIZIRANA

Pred časom smo že pisali, da se je v skladu s samoupravno organizirano stjo iz Industrije elementov za elektroniko izločila s 1. julijem dotedanja TOZD Kondenzatorji v Semiču in v okviru Združenega podjetja Iskra postala samostojna industrija z nazivom Industrija kondenzatorjev Semič.

S tem pa seveda ustavne preobrazbe v tej naši organizaciji združenega dela še niso bile končane, saj je bilo znotraj novo nastale industrije oblikovati temeljne organizacije združenega dela. Pokazalo se je, da bi bilo najbolj smotno v Industriji kondenzatorjev formirati tri temeljne organizacije in delovno skupnost skupnih strokovnih služb.

Ustrezna ustavna preobrazba je v preteklem obdobju v tovarni terjala precej razmišljanja, iskanja in dela, vendar ne zaman. Osrednji cilj je bil

dosežen in tako so znotraj Industrije kondenzatorjev Semič dobili naslednje tri temeljne organizacije združenega dela:

TOZD Šibkotočni kondenzatorji, TOZD Jakotočni kondenzatorji, TOZD Podsestavi ter delovna skupnost skupnih strokovnih služb.

Skladno z oblikovanjem TOZD so imeli 12. julija javne volitve samoupravnih organov TOZD, industrije in delovne skupnosti skupnih strokovnih služb. Ob tej priložnosti so izvolili tudi vse potrebne odbore in komisije, tako v industriji, kot v novoformiranih temeljnih organizacijah in tako ustvarili vse pogoje za to, da bo delo na vseh področjih lahko steklo normalno. V samoupravne organe so izvolili skupno 101 člana delovnih kolektivov.

J. C.

Komercialisti pomagali v skladišču

Zelo živahno je bilo, ko so prišli pomagat v skladišče prodajni referenti, administratorji in komercialisti. Fantje so premikali težje kartone, ne-nejši spol pa je z urnimi prsti opravljal lažje drobno delo.

„Mlada garda“ iz Reteč pri Škofji Loki.

Kakor vsi, so tudi v skupnih službah Široke potrošnje v juliju prispevali en dan za Posočje. Sklenili so, da ne bodo delali za ta prispevek v soboto svojega običajnega dela v pisarnah. Taka sobota bi bila zaradi nekaj desetih ljudi v PPC zaradi visoke režije predraga. „Saj je možno tudi produktivno delo,“ se je spomnil vodja skladišč in predsednik mladine, tovarniš Godec. (Na akcijo pa ga zaradi objektivnih razlogov ni bilo). Rečeno storjeno.

V soboto se je pripeljal v Hrastje, kjer je skladišče gotovih izdelkov precej ljudi. Prišli so z avtobusom, z avtomobili in motorji. Zamenjati je bilo

Komercialistka Marija Rebernikova in kolegice

RAZVOJ TOZD MONTAŽNO-SERVISNA ORGANIZACIJA

(Nadaljevanje s 6. strani)

svojega stalnega bivališča oddaljeni več kot 300 km, bo omogočeno 14-dnevno vračanje s tem, da bodo vsak drugi petek prosti. Ekonomska računica je pokazala, da je taka organizacijska rešitev smotrna, hkrati pa je terenskim delavcem omogočeno preživeti več časa s svojimi družinami, kar na zaposlene vsestransko ugodno vpliva.

Organizirali so že tudi operativne enote povsod tam, kjer imajo stalno delo in kjer že stanujejo člani njihovega kolektiva. Namen take organizacije je, da omogočijo svojim delavcem delo čim bližje doma.

V. B. R.

Gorenjski muzej v Kranju

V Mestni hiši je na ogled stalna arheološka, etnološka, kulturnozgodovinska in umetnostnozgodovinska zbirka. V galeriji v isti stavbi je pripravil aktiv likovnih pedagogov Gorenjske (Osnovna šola Stanka Mlakarja v Senčurju) razstavo LIKOVNA USTVARJALNOST OTROK. V 2. nadstropju Mestne hiše pa si lahko ogledate etnološko razstavo KMEČKO GOSPODARSTVO V GORNJESAVSKI DOLINI.

V Prešernovi hiši je odprt PREŠERNOV SPOMINSKI MUZEJ. V galeriji iste stavbe pa je ob občinskem prazniku odprta razstava LIKOVNA PRIZADEVANJA NA PODROČJU OBČINE KRANJ.

V baročni stavbi v Tavčarjevi 43 je na ogled stalna zbirka NARODNO-OSVOBODILNA BORBA NA GORENJSKEM in republiška stalna zbirka SLOVENKA V REVOLUCIJI. V galerijskem prostoru iste stavbe pa si lahko ogledate razstavo PARTIZANSKA GRAFIKA, ki jo je posredoval Muzej ljudske revolucije Slovenije v Ljubljani.

Razstavne zbirke oz. razstave so odprte vsak dan razen ponedeljka od 10. – 12. in od 17. – 19. ure.

V kasarni Stane Žagar v Kranju je stalno odprt MUZEJ PREŠERNOVE BRIGADE.

V Stari Fužini je odprta stalna razstava PLANŠARSKA KULTURA V BOHINJU. Zbirka je odprta vsak dan od 9. – 12. in od 15. – 19. ure.

S proge Beograd–Bar

Že v prejšnji številki smo objavili prispevek o novi železniški progi Bar – Beograd, ki so jo slovesno izročili svojemu namenu 29. maja letos. V njem smo skušali pokazati prispevek Iskrinih delavcev pri izgradnji te pomembne proge, proge, ki naj bi prinesla še hitrejši gospodarski napredek krajem ob njej, tokrat pa bomo skušali opisati doživetja na tej progi in orisati nekatere pomembnejše kraje.

Najprej kratka osebna izkaznica železniške proge Bar – Beograd: dolžina 476 km, od tega jo je 170 km na območju Črne gore, 306 km pa v Srbiji. K področju proge Bar – Beograd prištevajo 125.000 kv. km, kar je 49 % celotne površine Jugoslavije. Na tem področju živi 9,5 milijona prebivalcev, ki pričakujejo veliko od te proge. Pričakujejo hitrejši gospodarski razvoj, saj bodo po najkrajši progi povezani z morjem, širokim oknom v svet, pričakujejo boljše pogoje življenja, večje dohodke, višji življenjski standard. Vse to naj bi jim dala proga, po kateri naj bi v prihodnjih dveh letih prepeljali 7,7 milijonov ton blaga in kar 18 milijonov potnikov. Izgradnja te proge je pokazala, da za jugoslovanske gradbenike ni ovir, ki jih ne bi mogli premagati. Težko si je predstavljati na dolžini 476 km 254 predorov, med katerimi je najdaljši dolg 6.170 metrov, in okrog 230 mostov. Pravo sliko si lahko ustvariš šele, ko vse to doživiš, ko se pelješ z vlakom, ki ga vleče dizelska lokomotiva domače proizvodnje.

Vstopili smo v Baru, enem pomembnejših jadranskih pristanišč, kjer pretovorijo letno okrog 3,5 milijona ton blaga, z odprtjem proge pa se bo ta številka skokovito večala iz leta v leto. Kmalu smo v najdaljšem predoru in na izhodu zagledamo Skadarsko jezero, največje na Balkanu s 391 kv. km, znano po svojih rastlinskih in živalskih vrstah, ki živijo tod. Omenimo naj samo pelikane, ki imajo tu svoje gnezdišče, pa številne druge močvirske ptice. Na obzorju se nato še riše Titograd, glavno mesto Črne gore s številnimi novimi stanovanjskimi objekti.

Začenja se najzanimivejši del proge. Najzanimivejši za potnika in najtežji za graditelje. Lokomotiva debeli dve uri ne pozna počitka. Proga se stalno vzpenja vse do Kolašina. Vije se iz soteske v predor, iz predora na most, pa spet v predor, pa most, pa spet strmo navzgor. Ob vsem tem pa čudoviti pogledi na Moračo, izredno čisto reko, pogledi na črnogorske gore, na divje soteske, na kočje, posejane po planinah, na prebivalce, ki veselo pozdravljajo sopihajočo kompozicijo, saj je prinesla velik žarek, žarek boljšega življenja. Vlak počasi drdra 220 metrov nad zemljo po najvišjem mostu in se nato spet strmo dvigne do Kolašina, prijaznega mesteca, ki je s progo dobil novo perspektivo svojega razvoja.

Številni potniki so navdušeni nad čudovitimi pejsaži, nad čudovitimi pogledi na kanjon reke Tare, pa Moj-

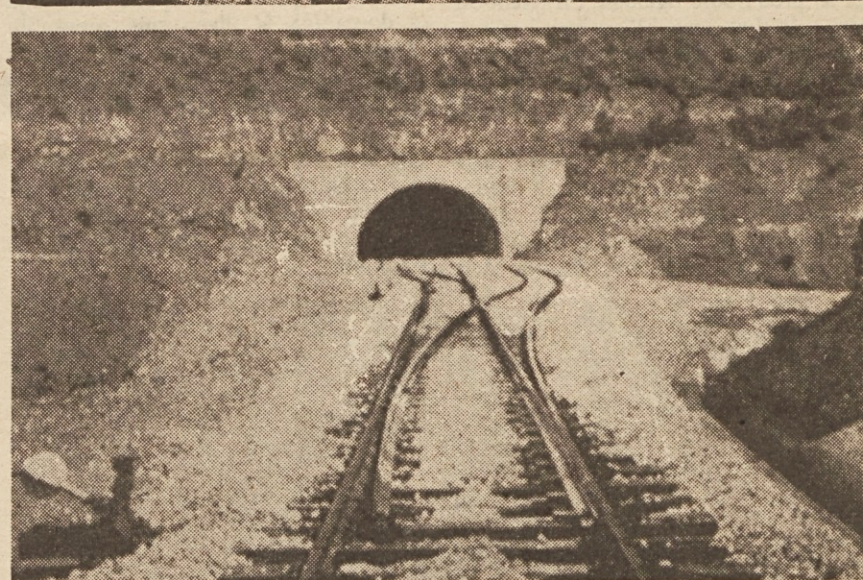
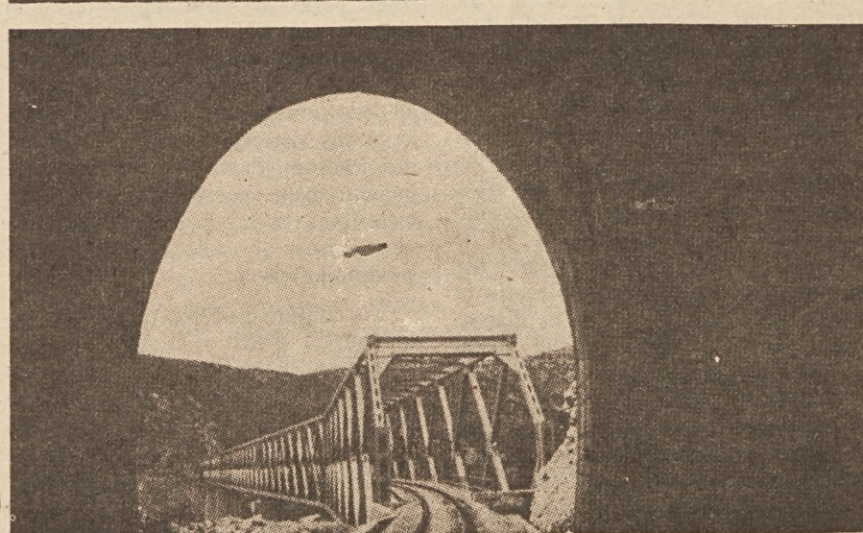
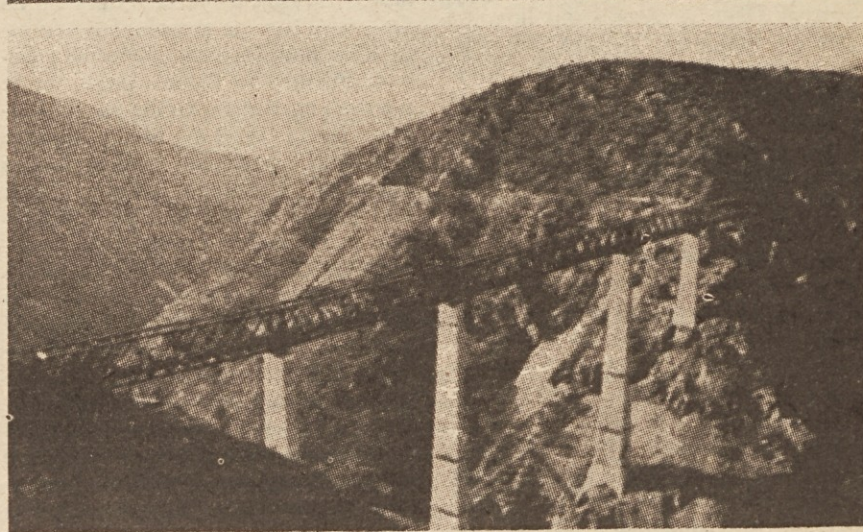
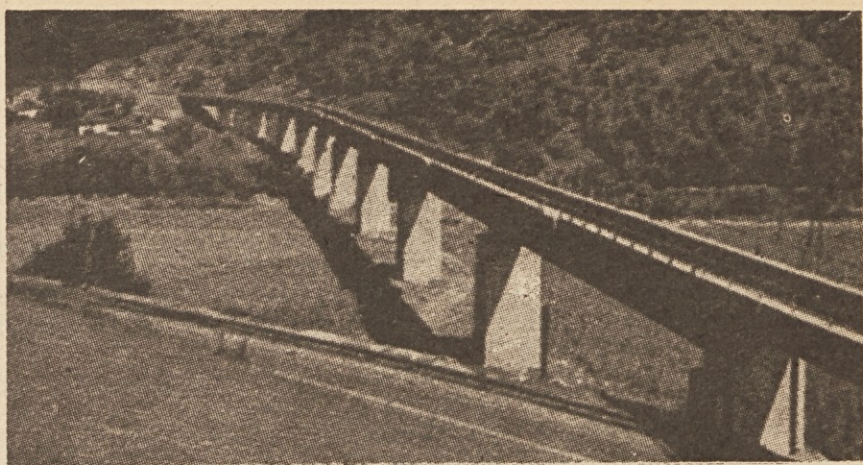
Opozorilo budnosti

Nedavni požar v kranjski „Savi“ je bil resno opozorilo tudi za kranjsko „Iskro“: ker svojega lastnega gasilnega avtomobila naši tovarniški gasilci nimajo, so v primeru požara ali kake druge elementarne nesreče vezani izključno na običajni prevoz. Kot pa se rado zgodi (in se je tudi v tem primeru), so bili vsi tovarnjaki in kombiji prav v kritičnem času nedosegljivi. Če pa pride pomoč prepozno, nastane še večja škoda. Požar v sosednjem, „Savinem“, obratu dne 6. 7. t. l. je tudi nam v tem smislu dovolj jasen opomin! Hitra pomoč je odvisna od hitrega ukrepanja, predvsem prevoza gasilne opreme in moštva.

Naj omenimo še to, da je bila kljub vsem nepredvidenim težavam (tudi ob pešačenju Iskrinih gasilcev čez Savski most nazaj v Iskro) morala in disciplina gasilskega društva na višku. Vsi so bili zadovoljni, da so kljub pomanjkljivi opremljenosti dokaj uspešno pomagali pri gašenju požara v sosednji tovarni.

Še enkrat velja poudariti, da je nujno potrebno čimprej nabaviti sodobno protipožarno opremo za tovarniško gasilsko društvo – še posebej to velja za gasilski avto!

V. B. R.

kovcem, Bijelim poljem, Prijepoljem, Pribojem do Titovih Užic, kraja znane iz naše polpretekle zgodovine, kraja, kjer je sovražnik leta 1941 prvič spoznal, s kakšnim žarom so se naši narodi napotili v boj za svobodo. Prvič je spoznal svojo nemoč nad jugoslovanskimi partizani. Še 200 km smo od Beograda. 200 km, ki jih lokomotiva zlahka premaga, saj sedaj proga teče skozi Šumadijo, mimo številnih gričev, znanih po svoji rodovitni zemlji, znanih, da na njih živijo ljudje odprtih src, ki popotniku nikoli ne odrečejo svoje gostoljubnosti. Avtomobili ostajajo za nami, lokomotiva pokaže vso svojo moč, silo, ki zmora vleči dolgo kompozicijo tudi na največjih vzponih. 11 ur je minilo, odkar smo krenili iz Bara in pred nami se bleščijo luči Beograda. Naša pot je končana!

Pot je sicer končana, toda naši vtisi so še neurejeni. Le kako bi bili urejeni, ko pa človek doživi toliko srečanj, toliko nepozabnih pogledov, da nikakor ne more ostati ravnodušen. Ravnodušen tako do lepote, ki jih vidi, prav tako pa do delavcev, ki so gradili to progo. Med njimi so bili tudi številni Iskraši, ki so s svojim zavzetim delom pripomogli, da po jeklenih tračnicah danes drvijo številni vlaki. Tako kot gre vse priznanje vsem graditeljem te proge, gre tudi vsem Iskrinim delavcem, ki so sodelovali v tej dolgoletni gradnji, ki je spet pokazala, da jugoslovanski delavci lahko premagajo še tako velike ovire, da so sposobni zgraditi tudi najimpozantnejše objekte, objekte, ki smo si jih pred leti lahko predstavljali le v sanjah. Proga, katere dobra petina je pod zemljo, pa je prav gotovo tak objekt. F. Kmetič

Proga Beograd-Bar slovi po številnih mostovih, viaduktih in tunelih.

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta

JURIJA ROGINE

se vsem sodelavkam in sodelavcem iz TOZD Števci iskreno zahvaljujem za izrečeno sožalja in dano pomoč

sin Jurij Rogina

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta

JANKA LAMPIČA

upokojenca Iskra Commerce in bivšega sodelavca Elektromehanike, se zahvaljujemo sodelavcem Uprave in RTO ter sodelavcem Iskra Commerce Ljubljana za izraze sožalja, za poklonjeno cvetje in za spremstvo na njegovi zadnji poti

žena Ivanka,
sin Janez Lampič in
hči Meta Petermel.

ZAHVALA

Ob smrti očeta in tasta

JOŽETA BENEDIKA

se iskreno zahvaljujemo sodelavcem iz TOZD SPD in Števci za poklonjeno cvetje, izrečeno sožalje, denarno pomoč ter spremstvo na njegovi zadnji poti

Marjan in Karla Benedik

ISKRA

Številka 34 – 21. avgusta 1976

Iskraši na obisku v Prokletijah

Predlogov za naš letošnji planinski izlet je bilo veliko, toda prevladala je želja, da bi si ogledali Prokletije. V začetku je ta želja visela nekako v zraku, predvsem zaradi tega, ker je do Prokletij zelo dolga pot in do sedaj se tja še ni odpravila tako velika skupina planincev, kot je bila naša. Postavljala so se vprašanja glede prevoza, prenočevanja, vodičev, itd. Toda ko smo resneje pričeli razmišljati o Prokletijah nam je priskočil na pomoč tov. Jeromen in drugi, ki so že bili v tistih krajih. Upravni odbor Planinskega društva Iskra je sprejel predlog, da gremo v Prokletije. To smo tudi objavili v našem glasilu Iskra. V začetku je bilo izredno veliko zanimanje, toda pozneje, ko se je približeval čas odhoda, je zanimanje pričelo usihati; tako da nas je odpotovalo 24 udeležencev.

V lepem, sončnem popoldnevu 30. 7. smo ob 18,30 odpotovali iz Ljubljane. Vzdušje v avtobusu je bilo nekoliko zadržano, saj se večina udeležencev ni poznala med seboj. Toda to je kmalu minilo in po nekaj kilometrih vožnje iz Ljubljane je bilo že slišati živahen klepet in smeh. Pot nas je vodila skozi Zagreb. Pred Beogradom smo počivali, saj je bila pot za našega šoferja Viktorja zelo utrudljiva. Skozi Beograd smo se peljali v zgodnjih jutranjih urah, ustavili pa smo se v Lojkovcu, kjer so nas znanci našega sopotnika Matka pogostili na srbski način s sladkim, vodo in kavo.

Težko smo se ločili od gostoljubnih domačinov. Čas nas je priganjal, že smo brzeli proti G. Milanovcu, Kraljevu, Kosovski Mitrovici (kjer smo si ogledali slikovito tržnico, bil je ravno tržni dan) v Peč. To mesto nas je presenetilo s svojo slikovitostjo in lepim izgledom. V njihovem Planinskem društvu smo razdelili nekaj propagandnega materiala ZP Iskra, ki ga je prinesel s seboj tov. Tekavec.

Največ povpraševanja je bilo seveda za našimi, Iskrinimi značkami. Zvedeli smo, da ob 18. uri zapirajo Pečki samostan. Pohiteli smo iz mesta in si ga še pred nočjo ogledali. Pri enem od treh oltarjev smo bili prisotni njihovemu obredu. Med umirjeno pesmijo nun in dveh duhovnikov smo si ogledovali slikovitost svetovno znanih fresk, ki se tu nahajajo.

Po nekaj kilometrih vožnje smo zapeljali v Rugovsko klisuro. Tišino v avtobusu so prekinjali vzkliki občudovanja, saj se nam je ob zahajajočem soncu soteska zazdela veličastna. Med

visokimi stenami, med katere je vsekana cesta, si utira pot Peška Bistrica, v katero se izliva nešteto slapov. Pot se je dvigala in v kraju Bje-luha smo prenočili v nekdanjem planinskem domu, katerega pa sedaj uporabljajo gozdni delavci. Gospodarju smo na njegovo veliko veselje zapeli nekaj slovenskih narodnih pesmi.

Naslednji dan smo se zgodaj zjutraj odpeljali na najvišji jugoslovanski prelaz Čakor (1850 m). Ločili smo se od našega avtobusa in se odpravili na našo prvo turo po grebenu Devojačkega Krša pod Starcem (2046 m) v dolino, imenovano Babino polje, ter se povzpeli na Ridske kolibe vse do Ridskega jezera (1950 m). Med potjo smo se ustavili v pastirskih kolibah, katere domačini imenujejo katune. Imeli smo priliko soočiti se z gostoljubnostjo in življenjem črnogorskih pastirjev. Vtis, ki smo ga dobili že pri prvem stiku z njimi, nas je spremljal po vseh ostalih katunih, na katere smo med potjo po črnogorskih planinah še naleleti. Odžejali smo se z ovčjim mlekom, ki je tudi edina prehrana domačinov. Utrujenost nas je minila, ko se je našim očem odprl pogled na Ridsko jezero. Domačini prav nič ne pretiravajo, ko to jezero imenujejo gorski biser. Težko je opisati lepoto jezera in njegove okolice. Kontrast plavega jezera (najbolj vroči so se tudi v njem ohladili) in bela debla olupljenih stoječih in podrtih viharikov dopolnjuje mogočno skalovje Bogočevce, ki bedi nad jezerom. Predel, po katerem smo peščili spada že v Z. Prokletije, ki so sestavljene iz starih silikatnih kamnin. Vrhovi so položni in porasli z gozdom in travo.

Po daljšem počitku ob jezeru smo se spustili preko neštetič zuborečih potočkov v dolino Treskavico do mesteca Plav. Domača pesem nas je popeljala mimo prvih hiš, z vzkliki „zdravo bračo Crnogorci, došli su Slovenci“, smo naredili, da je mlado in staro privrelo na cesto in ni hotelo biti konca predstavljanja in rokovanja z domačini. V Plavu smo prenočili. Zjutraj smo se odpeljali ob Plavskem jezeru v mesto Gusinje. Naložili smo prtljago na voz in odpeščili v dolino Grbajo. Majhna konjiča nista bila sama kos tovoru in strmim kolovozu, preko katerega so na več mestih tekli potoki, tako da smo se tudi mi pošteno oznojili, ko smo potiskali voz navkreber.

Koča v Grbaji, ki je last PD Beograd, nas je navdušila s svojim zunanjim izgledom in udobno notranjostjo. Po zasluženem okrepčilu smo se zaskrbljeno ozirali v nebo, saj so težki oblaki, ki so zastirali pogled na visoke vrhove, obetali dež. Načrt, da bi popoldan odšli nazaj v Gusinje, nam je preprečil dež. Povabljeni smo bili na slavlje verskega praznika „Ilin den“, ki pa je bil združen s praznikom ob 30-letnici osvoboditve Črne gore. Tako smo slabo vreme izkoristili za počitek in priprave za turo, ki nas je čakala naslednji dan. Zvečer pa smo priredili v jedilnici pravi kulturni večer s pesmijo in raznimi igrami. Pesem in smeh sta odmevala pozno v noč. S tem smo zaključili četrti dan našega letovanja.

Marjan Novak
(dalje prihodnjič)

IZ KAMPA »MIR«

Kam na dopust? To vprašanje si večina zaposlenih zastavlja predvsem v prvem polletju. Sam sem se letos odločil za plateno streho na Dugem otoku. Tu sem preživel nekaj prijetnih dopustniških dni in se odločil, da bom še šel. „Mir“ je primeren dopustniški kotiček tudi za tiste, ki ob morju vzdrže le malo časa, saj je otok bogato razčlenjen. Možni so krajši in daljši sprehodi po okoliških gozdovih in vzponi na hričke, odkoder je izredno

IDRIJSKI PIKNIK NA ČRNEM VRHU

Čudovito sobotno popoldne je bilo, kotlina okrog Črnega vrha nad Idrijo se je kopala v soncu in s polj je dišalo po zemlji, po poznem poletju in zreli letini. Idilična vasica se je kopala v soncu, da bi človek kar stal in gledal. Kakor nalašč je bil ves vremenski aranžma za veselo piknikovanje.

Idrijska montaža elektromotorjev vsako leto organizira veselo srečanje kolektiva v naravi. Tako so se letos zbrali na gozdni jasi pri opuščnem italijanskem počitniškem domu. Okrog dvesto jih je bilo. Z družinami so prišli. Očetje so v začetku modrovali ob kozarčkih, matere so skrbno bdele nad veselim živ-zavom otrok in mladi so se šalili, da ni bilo smehu ne konca ne kraja. Predsednik sindikata Živko Makuc je vsako novo skupino pozdravil kot gostitelja, predstavil neznance in skrbel za domače vzdušje.

Sicer pa je bilo čisto po primorsko sproščeno in veselo. Mojstri so bili samo še dobrovoljni družabniki, direktor je stresal vesele šale in predsednik Delavske kontrole Ivo Kogej je s kolegom Ježem pekel na žaru. Vonjave so bile zapeljive in še tako trden sklep o varovanju linije je moral pasti v vodo.

Sredi tega veselega vrveža, sonca in poskočnih melodij pa se je nenadoma pooblačilo in nastala je prava tropska nevihta. Na srečo je bližnja streha v hiši brez oken in vrat odnesla najhujše. Po nevihti je posijalo sonce in očiščeno ozračje je poskrbelo za nemoteno nadaljevanje veselega vrveža.

Organizatorji so pripravili vrh za vlečenje. Žene so pripeljale s seboj može – rudarje iz rudnika živega srebra in tako je bila tekma skoro na mednarodni ravni, Iskra proti Rudniku živega srebra. Priprave so bile zelo resne. Publika se je razgrela, navijači so že vnaprej zahtevali: „Ne dajte se“.

Špiker je bil na mestu in slovesni: pozor, pripravljeni, zdaj – je izzvenel kakor pok startne pištole. Točno na „zdaj“ pa se je utrgala vrh. Ploskanju in hura klicem ni in ni bilo konca in tekmovalci so ob pomoči otrok, žena in spodbudnimi klici navijačev točko ponovili.

Zmračilo se je. Prižgali so kres. Vesela pesem ob tabornem ognju, pristna primorska kapljica in razgreti Iskraši so poskrbeli za lep večer pred odhodom domov.

KF

Veselo s „flašo“. Edini možki na sliki je predsednik sindikata Živko Makuc.

Slovo od ene izmed veselih julijskih izmen je bilo opravičeno ganljivo, še posebej ob zvokih Janezove kitare.

Barka vrlega Krste Filipija je z „odsluženimi“ dopustniki izplula iz kampa proti kopnemu.

lep razgled po okolici. Zanimivi so vzponi na VELO STRAŽO (338 m), GRPAŠČAK (166 m), MORAVNJAK (149 m) itd. Svet je tod zelo razgiban in zanimiv, tudi alpinisti lahko napno svoje vrvi, saj je obala proti zahodu naravnost odsekana in strmo pada v morje, kar je posebna prirodna zanimivost in turistična privlačnost. Plaže resda niso urejene, toda le deset minut hoda iz tabora je slano jezero, običajno za 3 stopinje C toplejše od morja. Seveda je jezero prirodno zanimiv pojav, ki nudi prijetno ugodje in ga vsak dan obišče veliko izletnikov – turistov. Zrak je izredno čist. Še posebnost svež in dišeč je v gozdovih proti severozahodu, t. j. proti nekdanji karavli „STRAŽA“, takoj za taborom. In kako je s prehrano v taboru? Skupna kuhinja nudi okusno in zadovoljivo hrano, osebje je prijazno. Šibki točki pa sta preskrba s pitno vodo in sanitarije. Iz štirih pip piteka voda le po nekaj ur na dan. Tudi zdravniška po-

moč je najbližja šele v tri ure hoda oddaljenem Saliju. Jaz sem imel to srečo, da sem v taboru še pravočasno naletel na prijaznega zdravnika dr. Viherja Mladena iz novogoriške „Avtoelektrike“, ki je tam dopustoval zadnji dan. Moji oboleli ženi je takoj nudil zdravniško pomoč in zdravila, za kar se mu ponovno oba iskreno zahvaljujemo.

Še bi lahko opisoval svoje vtise, pa bi predolgo trajalo. No, za vse tiste, ki v taboru še niso bili, pa bodo tudi te vrstice dodaten napotek za odločitev, kaj vzeti s seboj. To je kraj za ljubitelje narave in aktivne dopustnike, želje miru, čeprav nočni mir vznemirjajo in malce kalijo oslički s svojim glasnim riganjem. Ni pa za ljubitelje zabave in plesa... Tu resnično najdeš svoj dopustniški mir. To pa spoznaš šele takrat, ko se vrneš v svoje vsakdanje, urejeno civilizirano življenje.

P. Leban

Vse je bilo veselo – staro in mlado.

Ob vrvi je bilo napeto.

Planinsko društvo za Selško dolino, Železniki organizira v okviru akcije „VSI OBČANI HODIMO“

v nedeljo, dne 29. 8. 1976

POHOD NA RATITOVEC

kjer bo ob 11. uri kratek kulturni program.

RATITOVEC (1666 m) je lahko dostopen vsakomur in slovi po zelo bogati gorski flori, z vrha pa nudi čudovit razgled na Karavanke, Julijce, Škofjeloško hribovje vse tja do Cerkljskega jezera.

Dostopi:

- iz Železnikov prek Prtovča (avto), nato 1,5 ure peš poti;
- iz Železnikov skozi Plenšak na vrh – 2,5 uri;
- s Soriške planine čez planine, 3 ure;
- z Jelovice na planino Pečano, 2 uri;

Za primer slabega vremena bomo akcijo preložili na naslednjo nedeljo 5. 9. 1976

OBČANI, PLANINCI, IZLETNIKI, ŠPORTNIKI; rekreacija je današnjemu človeku nujno potrebna. Narava nas razbremeni vsakodnevnih skrbi ter nam daje novih moči. Izkoristimo prosti čas za hojo v naravi, za odkrivanje naravnih lepot; ustvarimo si boljše počutje.

Posnetek s potepa po skalnatih vrhovih.

Planinski izlet

Planinsko društvo Iskra bo priredilo 4. in 5. septembra dvodnevni izlet na Škrlatico in Razor.

Odhod bo 4. septembra ob 5. uri zjutraj izpred Filharmonije – z osebnimi avtomobili. Peljali se bomo do Vrat, nato vzpon na Razor. Prespali bomo v Pogačnikovem domu. Zjutraj v nedeljo pa se bomo povzpeli na Škrlatico in se vrnili nazaj v Vrata odkoder bi bil povratek v Ljubljano.

Vse informacije dobite pri vodji izleta Milanu Švalu tel.: 20-341, int. 333.

Prijave sprejema Planinsko društvo Iskra, Trg revolucije 3 (klet 2), telefon 324-765.

Prispevek za izlet 50,00.

IZLET V SAVINJSKE ALPE

Planinska sekcija Iskra – Elektromehanika Kranj organizira 27. in 28. avgusta 1976 izlet v Savinjske Alpe in sicer iz LOGARŠKE DOLINE čez OKREŠELJ (prenočišče), skozi TURSKI ŽLEB na SKUTO (2532 m), ŠTRUCO (2464 m), DOLGI HRBET (2454 m) in GRINTAVEC (2558 m) ter s spustom čez KOKRŠKO SEDLO v dolino Kokre. Prijave in vplačila sprejema Olga Pajk, tajništvo ERO, tel. 28-22 do srede, 25. avgusta. Prevoz bo organiziran z avtobusom, cena je 30 din, kavcija 20 din. Vabljeni!

Planinska sekcija ISKRA – Elektromehanika